

Előterjesztés az Európai Bizottság részére

**Combined European Bureau for Social Development
Egyesített Európai Társadalomfejlesztési Iroda**

**Jelentés a Grundtvig4 projekt eredményeiről, melynek célja
tematikus szeminárium szervezése**

a

**„Közösségfejlesztő tanulás és képzés Európában”
témakörben**

2005-2006

Tartalom

1. Bevezetés

- 1.1 A koncepció
- 1.2 A központi elem
- 1.3 Közös elemek
- 1.4 Irányelvek
- 1.5 Hálózatépítés

2. Együttműködés partnerségben

- 2.1 A partnerek szerepe és hozzájárulása
- 2.2 A folyamat és a partnerségi tervezés
- 2.3 Együttműködés
- 2.4 Kapcsolattartás
- 2.5 Értékelés

3. A kontextus

- 3.1 Az irányelvek kontextusa
- 3.2 A kontextus sokszínűsége
- 3.3 Szélesebb érdekeltségi kör
- 3.4 A közösségfejlesztés definíciója
- 3.5 Mit értünk „közösség” alatt?
- 3.6 A közösségfejlesztésre alkalmazott kifejezések Európában
- 3.7 Néhány közös alapelv
- 3.8 Néhány közös fogalom
- 3.9 Közös kontextus és kérdések

4 „Közösségfejlesztő tanulás és képzés”: az irányelvek kialakítása

- 3.10 Az első lépések az irányelvek kialakításban
- 3.11 A „Közösségfejlesztő tanulás és képzés” célcsoportjai
- 3.12 A „Közösségfejlesztő tanulás és képzés” tartalma
- 3.13 A „Közösségfejlesztő tanulás és képzés” formátuma
- 3.14 A „Közösségfejlesztő tanulás és képzés” megszervezése
- 3.15 Kérdések, amelyek mindannyiunkat érintenek
- 3.16 Kihívások

5 Tematikus hálózati munka

- 5.1 Európai tematikus hálózat
- 5.2 Létezik egy szakadék...
- 5.3 A hálózat központi magja
 - Belgium
 - Bulgária
 - Csehország
 - Dánia
 - Finnország
 - Németország
 - Magyarország
 - Írország
 - Olaszország
 - Hollandia
 - Norvégia
 - Lengyelország
 - Románia
 - Spanyolország
 - Svédország
 - Nagy-Britannia
- 5.4 Európai projektek és hálózatok
 - EAEA
 - Former Sans Exclure
 - NILE
 - CABLE

6. Jövőbeli perspektívák

- 6.1 Terjesztés
- 6.2 Konferencia
- 6.3 Jövőbeli lehetőségek
- 6.4 Konklúziók
- 6.5 Követés
- 6.6 Az első lépés tovább

1. rész

Bevezetés

1.1 **A koncepció:** a „Közösségfejlesztő tanulás és képzés” témakörében szervezendő **Grundtvig 4 tematikus szeminárium** gondolata a 2004 márciusi Budapesti Konferencián merült fel, amelynek témája „A civil társadalom építése Európában a közösségfejlesztés eszközeivel” volt. A képzéssel kapcsolatos közös törekvések a Budapesti Nyilatkozatban (ld. C. melléklet: 4, 5, 6 és 21, 22, 23 cikkelyek) arra ösztönözték a partnereket, hogy a Combined European Bureau for Social Development vezetésével Grundtvig projektet szervezzenek a „Közösségfejlesztő tanulás és képzés” témakörében az Európai Bizottság Oktatási és Kulturális Főigazgatóságához tartozó Nemzetközi Projektek Socrates programjának támogatásával. A projekt támogatásának célja egy tematikus szeminárium szervezése és egy jövőbeli hálózat iránti érdeklődés felkeltése. A projekt megvalósítása Európa-szerte felkeltette a közösségfejlesztő szervezetek érdeklődését: a projektben szereplő partnerek és a tematikus szeminárium résztvevői felettébb motiváltak bizonyultak arra, hogy együtt dolgozzanak a közösségi alapú tanuláson, amit sokan hídnak tekintenek a társadalmi, gazdasági és kulturális fejlődés között. A közösségi alapú képzés ugyancsak alapjaiban járulhat hozzá a cselekvő állampolgáriság és a demokratikus párbeszédhez szükséges készségek fejlesztéséhez, amelyek egy részvételi demokráciában elengedhetetlenek.

1.2 **A központi elem:** a Grundtvig4 projekt középpontjában a tematikus szeminárium állt. A szeminárium célja keretrendszer kialakítása volt a közösségi-alapú környezetben végzett képzési- és tanulási tapasztalatok cseréjéhez. A tematikus szeminárium mögött meghúzódó fő szándék egy jövőbeli hálózat alapjainak lefektetése volt. A magyar, angol, belga, svéd, dán, román, holland, olasz és ír partnerszervezetek Dublinban és Bukarestben találkoztak, hogy megtervezzék a 2006. március 30. - április 2. között Budapesten megtartandó szemináriumot. A **Grundtvig 4 munkacsoport** 17 országból 39 résztvevőt hívott meg, tehát ennyien adták össze szaktudásukat és tapasztalataikat a projekthez. A szeminárium résztvevői kiemelték a szemináriumon elért együttműködés minőségi voltát, amelyet egy ilyen jelentésben természetesen igencsak nehéz lesz érzékeltetni. A következő célkitűzésekkel kapcsolatban végzett munkájuk jól tükrözi azt a kölcsönös megértést és együttműködési készséget, amelyet a sokrétű képviselő segítségével Európa-szerte elértünk.

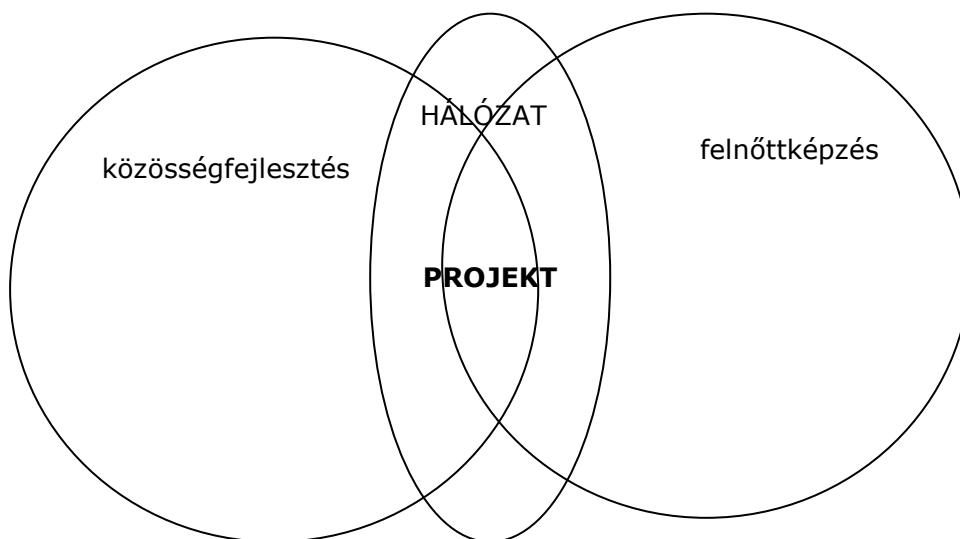
- **A „Közösségfejlesztő tanulás és képzés” közös elemeinek azonosítása**
- **Irányelvek kialakítása**
- **A hálózati munka megkezdése:**

A projekt célja párbeszéd kialakítása volt „a felnőttoktatás és közösségfejlesztés területei között egy közösségi-alapú tanulási környezet kialakítása érdekében”. A projekt ezt a fő tevékenységen keresztül kívánta megvalósítani, ami nem más, mint a tematikus szeminárium. Nyolc partner kapta azt a feladatot, hogy a Grundtvig 4 projektet a Combined European Bureau for Social Development vezetésével levezényelje. Ezek a partnerek hozták létre a **munkacsoportot**, amely a projektet irányította és azonosította a tematikus szeminárium **résztvevőit**. A tematikus szemináriumon való részvételükkel pedig a résztvevők később egy kibővített Grundtvig 4 munkacsoport tagjaivá váltak. Megvizsgálták egy olyan jövőbeli hálózat kialakításának lehetőségét, amelynek a központi magját ők alkotnák. A hálózat célja az irányelvek és jó gyakorlatok cseréje a közösségi-alapú tanulás területén Európában.

1.3 **Közös elemek:** az első célkitűzés megvalósítása érdekében a projekt gyakorló közösségfejlesztőket hozott össze, hogy azonosítsák a „közösségfejlesztő tanulás és

képzés” jó gyakorlatának közös elemeit. Az eltérő kulturális háttér, társadalmi problémák és tapasztalatok ellenére kölcsönös volt a megértés, amely jó alapot szolgáltatott a „közösségfejlesztő tanulás és képzés” közös keretrendszerének kialakításához. A résztvevők azt is hangsúlyozták, hogy a közös vonások ellenére nem létezik egyszerű „recept” a legjobb gyakorlat kialakításához, és hogy a legjobb irányelvek vagy viszonyítási pontok azok, amelyeket a specifikus helyzetre lehet alkalmazni. A legnagyobb eredmény egy kiterjedt közös alap azonosítása volt, amely a közösségekben végzett munkából származó sokféle és széles körű tapasztalatokra épít. A projekt eredményeinek fényében a partnerek egyetértenek abban, hogy a közösségi alapú tanulás, valamint annak széleskörű (sokféle közösségben való) alkalmazhatósága az az egyedi kombináció, amivel a közösségfejlesztés az élethosszig tartó tanuláshoz hozzá tud járulni. A résztvevők nagy elkötelezettséget mutattak a „közösségfejlesztés” közös definíciójának kialakításában is (ld. 3. rész). A kontextus különbözőségei ellenére létezik egy olyan közös tér, amely lehetővé teszi egy egységes keretrendszer kialakítását a tananyagfejlesztéshez, beleértve az olyan területeket, mint a konfliktuskezelés és a közösségek közötti közvetítés. A projekt során megbeszélés tárgyává vált a projekt címe („Közösségfejlesztő tanulás és képzés”) is, amelyet egyesek nehézkesnek találtak, és inkább olyan elnevezéseket javasoltak a jövőbeli hálózati munkához, mint „A közösségfejlesztés képzése” vagy a „Közösségi alapú képzés”.

- 1.4 **Irányelvek:** a második célkitűzés megvalósítása érdekében a tematikus szeminárium résztvevői olyan közös irányelveken dolgoztak, amelyek közös keretrendszer kialakítását teszik lehetővé a „Közösségfejlesztő tanulás és képzés” témakörben. A közösségfejlesztés képzésében és/vagy a közösségfejlesztési célú felnőttképzésben szerzett képzéstervezési és –szervezési tapasztalataik alapján a résztvevők az útmutatások széles tárházát állították össze. Hangsúlyozták, hogy ezek az irányelvek nem előírászerűek, és további alakításukban hasznos volna a szélesebb körben folytatott párbeszéd, konzultáció és eszmecsere (ld. 4. rész).
- 1.5 **Hálózatépítés:** a projekt egyik állandó célja párbeszéd kialakítása volt a felnőttoktatás és közösségfejlesztés területei között egy közösségi-alapú tanulási környezet kialakítása érdekében. Az állandó eszmecsere szükségessége nagyszámú szervezetet, egyesületet kötelezett el a témában folytatandó hálózatépítés iránt (a szervezetek bemutatását ld. a tematikus hálózatépítésről szóló 5. részben). A partnerek a hálózati tevékenységet a felnőttoktatás és az élethosszig tartó tanulás keretrendszerében kívánják elhelyezni. Úgy tervezik, hogy a hálózat a következő ábrán látható, többszörösen lefedett területre fog koncentrálni. Az ábrát Hans Andersson, a CESAM munkatársa vázolta fel, és a partnerek ezután a projekt célterületének jelölésére, illetve fenntartására alkalmazták azt.

Egy jövőbeli hálózat ezt a két területet adott helyeken fedné le, anélkül, hogy különböző érdekeltségi területeken lenne átfedés köztük. A középső, többszörösen lefedett terület jelzi annak a közös alapnak a meglétét, amelyet a „Közösségfejlesztő tanulás és képzés” témakörében szervezett Grundtvig 4 projekt demonstrál.

2. rész

Együttműködés partnerségben

2.1 A partnerek szerepe és hozzájárulása

A projekt tervezéséért és menedzsmentjéért felelős partnerek Dublinban, Bukarestben, Budapesten és Rómában tartottak munkamegbeszéléseket. Dublinban megvitatták idevágó tapasztalataikat, a projekttel szembeni elvárásaikat, és megtervezték a megvalósítás lépéseit. Bukarestben kialakították a tematikus szeminárium tartalmát, és feltérképezték a lehetséges hálózati partnereket. Budapesten az értékelő személy segítségével értékelték a projekt állását, míg Rómában a követés lépéseit tervezték meg. A projekthez az összes partner hozzájárult szakértelmével és ismereteivel, jártasságaival.

Belgium, Flandria: A Samenlevingsopbouw Vlaanderen közösségi munkásokat képez, ezért ők saját képzési tevékenységükre koncentráltak, valamint azt vizsgálták, hogyan segíthetné őket a projekt a hálózati munkában. Néhány központi kérdés: miből áll össze egy alapszintű képzési program, és mit kell tartalmaznia ahhoz, hogy megerősítőleg hasson a helyi közösségekre, fokozva a részvételt? Különös jelentőséget kap a „traject” (átkelő) vagy haladási útvonala, valamint a képzők és képzettek motivációja.

Dánia: A Kristeligt Studenter-Settlement (KSS) szerint a témában folytatott hálózatépítés Dánia számára ezen a ponton fontosabb prioritás jelent, mint maga a tartalom. A KSS szívesen vállalná a hálózat kiépítését Dániában, és szakértői cserét javasolt a hálózat működtetéséhez szükséges optimális feltételek kialakításához. Meg kell határozni a képzés kontextusát, és kapcsolatokat kell építeni más skandináv országokkal. Milyen kapcsolatban áll a közösségfejlesztés az olyan, foglalkoztatásra összpontosító képzésekkel, amelyek kizárják azokat a marginalizált csoportokat, akiknek pedig hathatós támogatásra és személyes pártfogásra volna szükségük ahhoz, hogy képzéseken vegyenek részt, és végig is csinálják azokat?

Magyarország: a Közösségfejlesztők Egyesülete arra kereste a választ, hogy miként fokozható motiváció a közösségfejlesztés tanulása iránt; milyen lépéseket tesznek meg a képzésben résztvevők kezdetben; hogyan tervezzünk folyamatos képzéseket, és hogyan szervezzünk képzéseket egy olyan közösségfejlesztő folyamaton belül, amely nem-intézményesült szakképzést és rövid kurzusokat is tartalmaz? További kérdések: hogyan lehet összekapcsolni a cselekvés általi organikus tanulást és a formálisabb oktatást? Hogyan lehetne a népfőiskolai képzési formát bevonni az akkreditációs folyamatba? Hogyan biztosíthatnánk a más szakmánál meglévő munkafeltételeket?

Olaszország, Bologna: A Centro di Documentazione/Laboratorio per un'Educazione Intercultural (CDLEI) az informális képzésnek és az innovatív módszereknek szeretne szélesebb elismertséget, hiszen azok nagyban hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a különböző közösségekkel dolgozók közösségi és társadalomfejlesztési tanulmányok megkezdésére szánják el magukat. A hagyományos képzési módszerek és képzések a specializációt és a problémakezelést hangsúlyozzák, nem pedig a preventív vagy fejlesztési megközelítéseket. Különösen fontosnak tartják azt a kérdést, hogy a projekt miként járulhat hozzá a helyi bevonási stratégiákhoz és a rasszizmusellenes innovatív akciókhoz. Az is foglalkoztatja őket, hogy miként teremthető kapcsolat az interkulturális közvetítői szakma és a közösségi munka között egy olyan kontextusban, ahol az állami befektetés aránya csekély.

Olaszország: Movimento di Cooperazione Educativa, „Mozgalom az szövetkezeti oktatásért”, Róma: az MCE 1951-ben jött létre azzal a háború utáni célkitűzéssel, hogy demokratikus iskolákat hozzon létre egy demokratikus ország felépítése érdekében. Az MCE az oktatás etikai, társadalmi és politikai dimenzióira, az autonómiára és az önmegvalósításra helyezi a hangsúlyt. Az identitás különböző dimenzióival végzett munkát (amely nem csupán a különböző elemek összegzése, hanem azok interakciójának eredménye), a közösségben végzett helyi vagy területi

munkával kapcsolják össze. A projekt eredetileg az iskolákban kezdődött, de egyre inkább áttolódott a felnőttoktatás területére, különösen a hátrányos helyzetű fiatal felnőttekkel végzett munkára. Az interkulturális képzés az MCE legfontosabb prioritásai közé tartozik. Az iskolát holisztikus szemlélettel közelíti meg a tanulást, figyelembe véve a családokat, a szomszédságot és a különböző szakembereket is. Foglalkoznak nyári iskolák szervezésével és a szövetkezeti oktatással is, amelyben Paolo Freire és Augusta Boal módszereit alkalmazzák.

Hollandia: a **Landelijk Centrum Opbouwwerk (LCO)** kommunikációs kapcsolattartóként határozta meg szerepét saját konzulensekből, tanárokból és programokból álló hálózatában, valamint a holland közösségi munkások hálózatában, de Kelet-Európában is sok közvetlen kapcsolattal rendelkezik. Szívesen megosztanák másokkal a közösségi munka területén kiépített kompetencia-profiljukat, és a romákkal végzett munkájukat is. (Leida Schuringa)

Románia: az **Asociația Română de Dezvoltare Comunitară (ARCD)** új hálózatépítési lehetőségeket keres Nyugat-Európában a közösségfejlesztés területén. A román Ruralnet a közösségfejlesztés standardjainak kidolgozásán és annak tágabb kontextusba való helyezésén fáradozik. Tisztázni próbálják a közösségfejlesztéshez kapcsolódó fogalmakat és kifejezéseket. Azt vallják, hogy meg kell vizsgálni a változással kapcsolatos elképzeléseket és azt, hogy miként mozdítható elő a fejlesztés partnerségben. Az ARCD szerint fontos lenne a témában végzett munkát más hálózatokra, pl. a Közép-Kelet Európai Hálózatra is kiterjeszteni, és foglalkozni kellene a vidéki területeken történő hálózatépítéssel az EU-csatlakozás előtt álló területeken. A közösségfejlesztő képzés témakörében szívesen vennének részt további cserékben.

Svédország: a **Stiftelsen Centrum för Samhällsarbete och Mobilisering (CESAM)** a helyi önkormányzatnak biztosított képzésüket hozta fel példának, amely inkább az emberekről való gondoskodásra alapoz, semmint a „kapacitásépítésre”. A közösségfejlesztés képzése sokszor kelendő árucikk, amikor más módszerek kudarcot vallottak, ám a közalkalmazottak között széles körű az egyetértés a tekintetben, hogy új munkamódszerekre van szükség a területi- vagy érdekközösségek megcélzásához. Az állami testületek kudarcot vallottak a hosszú távú munkanéveléssel és a tartósan munkaképtelennel kapcsolatban. Skandináviában sokan gondolják úgy, hogy szövetkezeteket kellene kialakítani, miáltal a munkaerőpiac sokkal jobban tudna igazodni a rendelkezésre álló munkaerőhöz. Az, hogy inkább értékekre, semmint technikákra építünk, azt jelenti, hogy figyelembe kell vennünk a képzésben résztvevők saját hozzájárulását, és fel kell használnunk a tapasztalataikat. A CESAM szívesen kiterjesztené a projektet a társadalmi bevonást célzó nemzetközi projektekre, köztük egy olyan jelenleg is folyó programra, amelyben ők maguk is partnerek.

Nagy-Britannia: a **Community Development Foundation (CDF)** leginkább a folyamaton belüli Tematikus Aktív Tanulási folyamattal foglalkozott, amely inkább az egy témáról vagy problémáról folytatott megbeszélésekre összpontosít, semmint egy konkrét napirendre. Néhány fontosabb kérdés: Felhasználhatunk-e egy informális folyamatot, hogy elérjük céljainkat? Hogyan strukturálható a kommunikáció egy bizonyos téma köré? Fontos lenne a szakkifejezések összegyűjtése is. A CDF az értékelés és felmérés területén is rendelkezik szakértőkkel (pl. ABCD és a „részvétel mérőszámai”).

2.2 A folyamat és a partnerségi tervezés

A partnerek szerepének és hozzájárulásának azonosítását követően, a Budapesti Nyilatkozat és a CEBSD által levezényelt „Jó gyakorlat a közösségfejlesztésben” projekt alapján a partnerek megosztották egymással a közösségfejlesztéssel kapcsolatos definícióikat (ld. 2. rész, „A kontextus”). Azt is elemezték, hogy milyen jellegű hozzájárulást nyújthatnak a témához a felnőttoktatás és a közösségfejlesztés területei. A tematikus szeminárium vendégül látását, résztvevői körét és szervezését a dublini és bukaresti megbeszéléseken tervezték meg. A Községfejlesztők Egyesülete a team tagjaként dolgozott együtt a többi partnerrel és a koordinátorral, hogy a budapesti szeminárium minden résztvevőjét integrálni tudják a munkacsoportba és a hálózat magjába.

2.3 **Együtműködés**

A partnerek megbizonyosodtak arról, hogy a tematikus szeminárium célkitűzéseinek elérése érdekében minden egyes résztvevő szakértelme, jártasságai és erőforrásai összeadódjanak.

Megkapó volt a kölcsönös megértés és konstruktív atmoszférája. A szervezeti módszertan a közösségfejlesztés alapelveire és a képzési tapasztalatokra épült. Specifikus gyakorlatokkal és technikákkal kívántuk elérni a lehető legmagasabb szintű eszmecserét a rövid időközökben, amelyek a megbeszéléseken és a szemináriumon rendelkezésünkre álltak. A magas színvonalú együtműködés a követési periódusban is folytatódott, amit jól illusztrál Diane Cesarin, az MCE elnökének kijelentése, amelyben a központi alapelv közvetlen kapcsolatban áll a közösségfejlesztés alapelveivel: „Minden egyes ember rendelkezik értékekkel, de korlátokkal is, amelyeken az együtműködés segítségével úrrá lehet lenni.”

2.4 **Kapcsolattartás**

A partnerek és a résztvevők a megbeszéléseken kívül is együtműködtek e-mailen, telefonon és alkalmanként alcsoportokon keresztül: a Samenlevingsopbouw (Flandria, Belgium) tagjai például egy tárgyalási keretrendszert állítottak össze a tervezési megbeszéléseken elhangzottak alapján. A résztvevők előre elkészítették a szervezeteikről és szerepükről szóló információkat, hogy a kapcsolattartásra fordított időt maximalizálni lehessen. A vendéglátás mindig professzionális volt, jó időbeosztással és mindenki fizikai kényelmének és kulturális fejlődésének figyelembevételével, amely megint csak elősegítette a résztvevők teljes körű részvételét. A programfüzetet és a résztvevők adatait ld. a B Mellékletben!

2.5 **Értékelés**

A projektről a román Claudia Novac készített egy teljesen független értékelést is, amelyet a hivatalos jelentéshez csatolunk. Az értékelésről szóló döntés volt az egyetlen ütközési pont a partnerek között. A konfliktus végül gyümölcsöző párbeszédet eredményezett, és segített tisztázni a partnerek perspektívabeli különbségeit. A mindenki számára kielégítő megoldás az lett, hogy az értékelést véleményezésre szétküldjük, és közös konzultációs és döntéshozói procedúrát alakítunk ki. Az értékelés „alapja a Logikai Keret Megközelítés (Logical Frame Approach - LFA) valamint olyan részvételfokozó eszközök voltak, amelyek elősegítik a projekt-partnerekkel és az fő haszonélvezőkkel folytatott interakciót”. Az értékelést végző személy „egyaránt követett formatív és szummatív (összegző) értékelési alapelveket, szisztematikus betekintést engedve a teljes folyamatba”. A projektben résztvevő partnerek a végső értékelésben szereplő magyarázatokat és elemzést értékesnek tartották a projektből való tanulás és a hálózat jövőbeli fejlődése szempontjából.

3. rész

A közösségfejlesztés kontextusa

- 3.1 Az irányelvek kontextusa:** A dublini, bukaresti és római megbeszéléseken a projekt-partnerek azt vizsgálták, hogyan mérhetnék fel a „Közösségfejlesztő tanulás és képzés” kontextusát - ebben a CEBSD tagjainak korábbi munkájára építettek (tagok alatt itt a CEBSD vezetőségi tagjait értjük, míg a „partnerek” jelölés azokra utal, akik a projekt-partnerség kialakítása érdekében fogtak össze). A partnerek nem üres lapra dolgoztak: a tanulás és képzés kontextusát nagyban befolyásolják a közösségről, civil társadalomról, önszervezésről, önszervezésről alkotott már meglévő elképzelések, a „társadalmi jólét” való állami megközelítéseinek változásai, valamint az, hogy mit értünk „szolgáltatások nyújtása” alatt a mai Európában. A javasolt irányelveknek tekintetbe kell venniük a résztvevők jártasságait, ám nagy kihívást jelent az olyan alapvető standardok felállítása, amelyek kellően integratívák és egymással egyenjogúak egy közös keretrendszeren belül. Realisztikusnak kell lennünk a gazdasági kényszerekkel kapcsolatban is a helyi és európai dimenzióban, ez pedig a politikai arénába vezet bennünket. Európai szinten a projekt a Lisszaboni Napirend és Európai Társadalmi Kohézió 2007-2013 társadalmi dimenziójának tágabb irányelvi kereteihez illeszkedik, olyan hangsúlyos pontokkal, mint a munkahelyek, a növekedés, a képzés vagy a készségfejlesztés.
- 3.2 A kontextus sokszínűsége:** az európai országokban és régiókban egymástól igencsak különböző minták vannak érvényben – a partnerek felismerték, hogy közös tapasztalataik csak az első lépést jelentik a hasonlóságok és különbözőségek feltérképezése irányában. Nagy-Britanniában és Belgiumban komoly hagyományai vannak a munkanélküliek képzésének olyan intézkedéseken keresztül, mint amilyen a közvetítő jellegű munkaügyi szervezetek létrehozása. A CDF (Community Development Foundation) kialakított egy mintegy 1000 brit közösségfejlesztő szervezetet tartalmazó adatbázist, és sok helyi önkormányzat is foglalkoztat közösségfejlesztőket, mégsem létezik olyan specifikus adatbázis, amely a közösségfejlesztés képzésével foglalkozókat venné számba. Dániában a közösségfejlesztő munka jórészt az önkéntes szektorban végzik, nem pedig az államiban, hiszen közösségfejlesztési képzéseket csak néhány szociális munkával, szociálpedagógiával foglalkozó iskolában, esetleg népfőiskolákon szerveznek. Bizonyos szomszédságokban a közösségi munka gyakorlati munkát jelent, míg tágabb értelemben a cselekvő állampolgárisággal áll összefüggésben. Hollandiában sokan szerveznek közösségfejlesztő képzéseket, de az intézmények, szervezetek között nincs szoros kapcsolat. Az LCO például a közösségi-alapú szervezetek koncentrált, és nem áll kapcsolatban a holland oktatási szektorral. Svédországban is létezik egy ilyen a szakadék, de a CESAM egy, a Finnországban élő svéd kisebbséget célzó felsőoktatási kezdeményezés személyében mégis talált példát a jó gyakorlatra. Ez a szervezet a svéd és finn népesség számára végez közösségfejlesztő tevékenységet, és különösen erős a vidékfejlesztés területén. Létezik egy másik svéd regionális szervezet is, amely interkulturális alapon működik és globális népfőiskolát hozott létre Malmö-ben.
- 3.3.1 Szélesebb érdekeltségi kör:** A „Közösségfejlesztő tanulás és képzés” elnevezésű Grundtvig projekt elsősorban a közösségi-alapú szervezetekre összpontosít, de a hosszabb távú eszmecsere során másokat is bevonhatnánk a munkába, akik közösségi munkásokat és aktivistákat képeznek, például Romániában. Az MA szinten folyó közösségfejlesztő képzés és a helyi szinten dolgozók szükségletei között szakadék tátong. Egyes szituációkban a felnőttoktatás is nyújthat képzést olyan emberek számára, akik tenni akarnak valamit a közösségükért, de a közösségi alapú szervezetek képzésében továbbra is a nem-kormányzati szervezetek játsszák a főszerepet. Egyes helyeken, pl. Katalóniában (Spanyolország), Dániában, Írországban, Nagy-Britanniában bizonyos helyeken némi átfedés tapasztalható az

egyetemi oktatással is. Olaszországban nem létezik hivatalosan elismert közösségfejlesztési terület, ám sok szakértelem halmozódott fel az interkulturális képzés területén, amely olyan ismert gondolkodók munkáját használja fel, mint Augusta Boal vagy Paulo Friere. A közösségi alapú tanulás és képzés szövetkezeteken keresztül történik, és bár van némi kapcsolat a területen működő szövetkezetekkel, azok általában elszigetelten működnek. A spektrum, amellyel dolgozunk, tehát meglehetősen széles (gyakorlat-alapú tanulás, felnőttoktatás, az egyetemek perspektívája, stb.).

3.4 A közösségfejlesztés definíciója: a közösségfejlesztés általános definícióját (amely a projekt háttérében áll) a Budapesti Nyilatkozatból vettük:

„A közösségfejlesztés a civil társadalom megerősítésének egyik módja. Oly módon erősíti meg a civil társadalmat, hogy a közösségi cselekvést és a közösségi perspektívákat helyezi előtérbe a társadalmi-, gazdasági- és környezetvédelmi irányelvek kialakítása során. A közösségfejlesztés a helyi közösségek képessé tételére törekszik, beleértve a földrajzilag meghatározott, a közös érdekek vagy azonos identitás, illetve a konkrét témák és kezdeményezések alapján szerveződő közösségeket is. A közösségfejlesztés a közösségi csoportokon, szervezeteken és hálózatokon keresztül fejleszti az emberek képességét arra, hogy aktív tagjai legyenek a társadalomnak, valamint felkészíti az intézményeket és az állami, magán és nem kormányzati szervezeteket arra, hogy párbeszédet alakítsanak ki a lakossággal az őket érintő változások közös meghatározásában és végrehajtásában. A közösségfejlesztés kulcsfontosságú támogatója az aktív és demokratikus társadalmi részvételnek, támogatja a hátrányos helyzetű és kiszolgáltatott helyzetben lévő közösségek autonóm véleménynyilvánítását. Olyan értékrend és alapelvek mentén határozza meg önmagát, mint az emberi jogok, a társadalmi bevonás, az egyenlőség és a sokszínűség elfogadása, amelyeket meghatározott eszköz- és ismeretrendszeren keresztül érvényesít.”

Az alábbi definíciók ebből az általános meghatározásból indulnak ki - ezeket a **Combined European Bureau for Social Development (CEBSD)** tagjai és a 2005-2006-os Grundtvig projektben résztvevő partnerek is a magukénak vallják. Ezt az összegzést túlnyomó részben „A kirekesztettek bevonása: A gyakorlattól az irányelvekig az európai közösségfejlesztésben” c. CEBSD kiadványból vettük (Policy Press, 2005. június, www.policypress.org.uk, ISBN 1-86134-745-6).

3.5 Mit értünk „közösség” alatt? A CEBSD tagsága által elfogadott közösség-definíció „a lokalitást, a közös érdekeket és a közös identitást” hangsúlyozza. („A kirekesztettek bevonása”, 14 o.). Egy közösség lehet több közösség keresztmetszete is, és az emberek gyakran több közösségnek is tagjai. Az európai romák „közössége” rengeteg különböző közösséget foglal magában, és sokféle szállal kapcsolódik a helyi közösségekhez szerte Európában. A menekültek „közösségének” helyi, regionális és országhatárokon is túlmutató közös érdekei is lehetnek. A CEBSD definíciója felismeri a közösségek különbözőségét, de ugyanakkor felismeri a közös európai mintákat is. Számos közösséggel javultak a kapcsolattartás feltételei az európai mobilitás növekedésével. A közösségfejlesztésben a „közösség” gondolata együtt jár az olyan kérdések iránti elkötelezettséggel, mint az emberi jogok, a szolidaritás és egyenlőség, valamint a civil társadalom fejlődésének aktív előmozdítása. A CEBSD tagjai a közösségfejlesztés más-más területeit tekintik prioritásnak (pl. részvételi demokrácia, kultúrák közti közvetítés, fenntartható fejlődés, szegénységellenes küzdelem és társadalmi kirekesztés).

3.6 A közösségfejlesztésre alkalmazott kifejezések Európában

dezvoltare comunitara

samhällsarbete och Mobilisering

desenvolupament comunitari

devéveloppement solidaire

komunitneho rozvoja

samenlevingsopbouw

desarrollo comunitario

sviluppo di comunità

områdesutveckling

samfunnsutvikling

gemeinwesenarbeit

közösségfejlesztés

community development

3.7 **Néhány közös alapelv:** A következő alapelveket azonosítottuk olyan központi alapelvekként, amelyeket a CEBSD minden tagja a magáénak tekint. Az azonosítás és értelmezés módját ld. a "Kirekesztettek bevonása" részben (57-67 oldal):

- Egyenlőség, sokszínűség, tolerancia
- Partnerség, szolidaritás, együttműködés
- Részvétel
- Kreatív és innovatív önszervezés

3.8 **Néhány közös fogalom arra, hogy mit is értünk közösségfejlesztés alatt (73 old.)**

- Interdiszciplináris (több szakmát felölelő), szakmai és független támogatást nyújt az emberek csoportjainak
- A helyiekkel együtt közösségi problémákat azonosít
- Elősegíti a helyiek képessé tételét, hogy azok megszervezhessék önmagukat a közös problémák megoldására
- Elsősorban azokat segíti, akiknek a szegénység, hátrányos helyzet, egyenlőtlenség és kirekesztés problémáival kell szembesülniük
- Hozzájárul a kölcsönös tiszteleten és társadalmi igazságosságon alapuló fenntartható közösség kialakulásához
- Szembehelyezkedik a részvételt háttérbe helyező hatalmi struktúrákkal. Hozzájárul a szomszédság helyi emberek általi szocio-kulturális fejlesztéséhez.

A CEBSD weboldala és kiadványai, valamint tagjainak és partnereinek kiadványai további anyagokat tartalmaznak az alapelvekről, alapfogalmakról és kifejezésekről, pl. a „társadalmi tökérl”, a „képesse tételről”, a részvételről és arról, hogy ezek miképpen épülnek a gyakorlatra, és hogyan használják fel őket az irányelvek kialakításához.

3.9 **Közös kontextus és kérdések:** a partnerek sok megoldatlan dilemmáról is tanúbizonyságot tettek a közösségfejlesztő tanulás és képzés kontextusában - pl. Hogyan vonjunk be azoknak az országoknak a hálózatait, akik nem képviseltették magukat a partnerek között? Hogyan tárgyaljunk a specifikus képzésről a tágabb irányelvi kontextusban? Milyen a társadalmi és közösségi értékeket szem előtt tartó

vállalkozói szellem? Milyen kapcsolat van a szakképesítés irányában tett lépések, a képesítést szerzett szakemberek képzési szükségletei, valamint a közösségi aktivisták képzése és az aktív állampolgáriságot célzó képzés között. A partnerek mindannyian elkötelezettségükről tettek tanúbizonyságot a Budapesti Nyilatkozat és a CEBSD Európai „jó gyakorlat” projektjének központi alapelvei iránt.

4. rész

Az irányelvek kialakítása

4.1 Az első lépések az irányelvek kialakításban

A jelentésben szereplő irányelveket a „Közösségfejlesztő tanulás és képzés” témájú Grundtvig 4 program keretei között szervezett szeminárium 39 résztvevője alakította ki, 17 ország képviselőjében. A programban a következő országok partner szervezetei vesznek részt: Magyarország, Nagy-Britannia, Belgium, Svédország, Dánia, Románia, Hollandia, Olaszország és Írország. 2006. március 30. és április 2. között a magyar Közösségfejlesztők Egyesülete volt a tematikus szeminárium vendéglátója (Budai Vár, Magyar Kultúra Alapítvány, 1014 Budapest, Szentháromság tér 6. telefon 36 1 355-0122). A 17 országból érkező résztvevők számos szakmát képviseltek – tanárok, képzési szakemberek, közösségi munkások/ közösségfejlesztők, szociális munkások, tanácsadók/ konzulensek és menedzserek (a konferencia brosúráját a programmal és az esemény leírásával ld. I. Mellékletben!).

A többség nem-kormányzati szervezetektől érkezett, amelyek egyetértettek abban, hogy a közösségfejlesztés egyedi módon járulhat hozzá az élethosszig tartó tanulás területéhez. A munkát a közösségfejlesztés definícióira építettük, amelyeket gyakorló közösségfejlesztők alakítottak ki egy, a „jó gyakorlat” témájában szervezett, az EU támogatását élvező projekt során (ld. 2. Melléklet). A résztvevők a „Közösségfejlesztő tanulás és képzés” témájában folytatandó hálózatépítéshez szükséges elképzeléseket, módszereket és témákat is megvizsgálták. Ez a hálózati munka a felnőttképzés és közösségfejlesztés területeit integrálja majd. A jövőbeli munkához a résztvevők javaslatokat fogalmaztak meg a konfliktuskezelés, a szakmai csere és a társadalmi részvétel területén.

A különböző közösségekben szerzett munkatapasztalataik alapján az európai irányelvek kialakításának első lépéseként a résztvevők azonosították a jó gyakorlat közös elemeit a „közösségfejlesztő tanulás és képzés” témakörében. Hangsúlyozták, hogy bár nem létezik olyan egyszerű „recept”, amely minden szituációra alkalmazható lenne, a tapasztalatoknak mégis vannak olyan közös vonásai, amelyek referenciaként vagy gyakorlati támpontokként alkalmazhatóak. Általános volt az egyetértés a tekintetben, hogy a közösségfejlesztéssel kapcsolatos bármely képzési programnak számba kell vennie a képzési környezetet a képzés tervezése, levezénylése során, és hogy a tanulásnak, képzésnek kapcsolódnia kell a gyakorlatban felmerülő valóságos helyzetekhez. Az európai irányelveknek elég rugalmasnak kell lenniük ahhoz, hogy specifikus helyzetekre is alkalmazhatóak legyenek. Az irányelvek jó indikátorai lehetnek az egyes helyi szituációk közötti potenciális kapcsolatoknak is. A legalacsonyabb helyi szinten működő terület felelőssége, hogy kijelölje a közös érdekeltségi pontokat a helyi kontextusban, és ezeket összekapcsolja a közösségfejlesztésért folyó tanulás és képzés biztosításával országos és regionális szinten.

Már az elején fontos egyértelműen különbséget tenni az **informális és formális tanulás** között, akár szakemberek, akár (cél)csoporthoz számára szervezik azt. Az informális tanulás informális keretek között történik, és inkább a közös cselekvés általi tanulást hangsúlyozza, míg a formális keretek közt szerveződő formális tanulás inkább a jártasságok, képességek megszerzésére összpontosít. Mindkét tanulási forma lehet kérdés- (helyzet-) specifikus (pl. társadalmi kirekesztés a lakáspiacon), és hasonlóak lehetnek célkitűzéseik is, pl. aktív állampolgáriság, vagy a közösségfejlesztés szervezethez való csatlakozásának fokozása.

Az is felmerült a projekt során, hogy érdemes lenne különbséget tenni egy elvi megközelítés és egy tevékenységorientált megközelítés között. Más szóval a

közösségfejlesztő szervezetek tanulási és képzési **alapelveire** összpontosító irányelveket meg kell különböztetnünk a **tevékenységek** elsajátítására, oktatására vonatkozó irányelvektől. A projekt időtartama (1 év) kevésnek bizonyult a különböző elemek oly módon való különválasztáshoz, hogy a különbségtétel valóban megállja a helyét. A közösen kialakított „irányelvek”, vagy „támpontok” azonban rávilágítanak a konszenzus magasabb szintjeire e területen. Az eszmecsere a következő kategóriákra összpontosított, amelyek kialakítása a 17 országból érkezett 39 résztvevő közös munkáját dicséri:

Célcsoportok
Tartalom
Formátum
Szerveződés

A résztvevők témaprioritásokat is választottak az eszmecserehez. Az ezekből származó pontokat a következő cím alatt összegezzük:

Közös tapasztalatok.

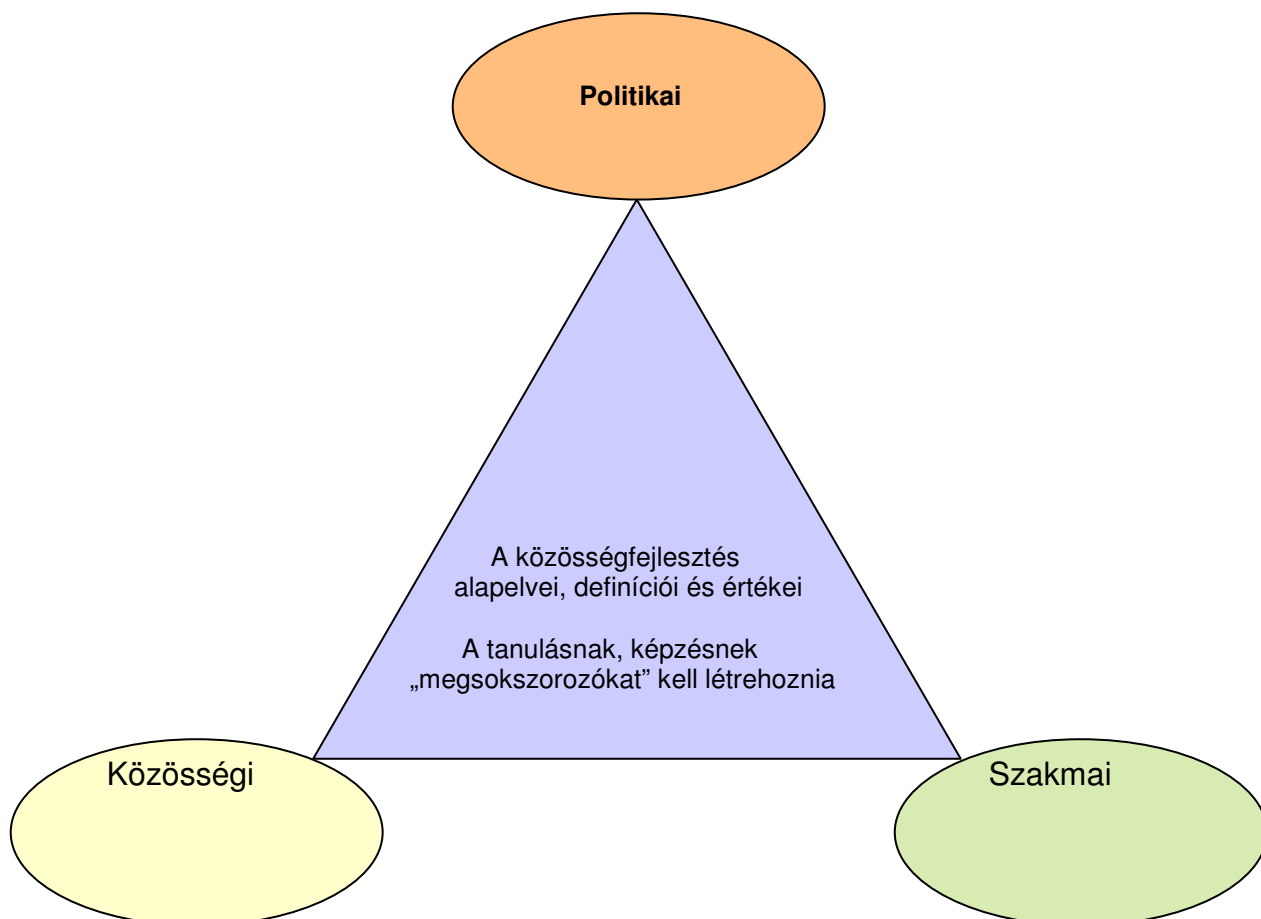
A résztvevők ösztönző hatásúnak találták az élményt, de mindenképpen alá szeretnék volna húzni a feladat komplexségét, valamint azt, hogy a tematikus szemináriumot a közösségi-alapú képzések kialakításáért felelős emberek, szervezetek között folyó párbeszéd fokozásának, gazdagításának eszközeként tekintik.

4.2. A „Közösségfejlesztő tanulás és képzés” célcsoportjai

Az 1. ábra a célcsoport sokszínűségét illusztrálja, 3 kategóriára osztva (közösségi, politikai és szakmai). Minden egyes kategória három szinten értelmezendő. Egyes esetekben célravezető lehet, ha mindhárom kategóriából vannak résztvevőink, ez azonban nem mindig van így.

Utca
Helyi
Országos

A „közösségi” kategória tartalmazza a civil társadalom szerveződéseit és a „néma” csoportokat is. A „szakmai” kategória tartalmazza a nem-kormányzati szervezeteket, a gyakorló közösségfejlesztőket, iskolákat, vállalkozásokat, intézményeket és szakértőket.

Megjegyzések a közösségi, politikai és szakmai kategóriákról

A „politikai” kategóriához tartoznak a döntéshozók, köztisztviselők, és általában az egyes specifikus csoportokra vagy célkitűzésekre összpontosító hivatalnokok: választott képviselők, a tananyagok, tantervek kialakítói és pénzügyi támogatásokért felelős személyek	
„Közösségi” alatt a helyi közösséget értjük (minden állampolgár) valamint: a specifikus célcsoportokat, beleértve az - önkéntes szervezeteket, - üzletembereket, üzleti jellegű szervezeteket - kisebbségi csoportokat - művészeket, stb.	„Szakmai” alatt a következő fizetett tevékenységeket végző szakembereket értjük: - civil szervezetekben alkalmazott szakemberek - civil szervezetek vagy állami szervek által alkalmazott közösségi munkások, közösségfejlesztő szakemberek, - képzési központokban és iskolákban dolgozó szakemberek - egészségügyi szakemberek, - szakértők

A képzés „megsokszorozói”. Minden célcsoportot, beleértve a szakembereket, közösségi vezetőket és az aktivistákat, a közösségfejlesztő alapelvek és gyakorlat potenciális „megsokszorozóinak” tekinthetjük (a jártasságfejlesztésen és kapacitásépítésen keresztül). A három (politikai, közösségi és szakmai) kategóriában szereplő csoportok sokszor inkább ellenfelei, semmint partnerei egymásnak. A képzés segíthet az együttműködés fejlesztésében.

Civil egyesületekben, szervezetekben, valamint az állami szektorban tevékenykedő szakemberek

A közösségfejlesztő képzésnek fejlesztenie kell a kompetenciákat, és további kompetenciákat kell kialakítania a képessé tétel valamint a közösségfejlesztők céljainak elérését elősegítő képességek, kapacitások területén. A képzés alapja a csoport- vagy kollektív megközelítés, és tartalmaznia kell a társadalmi-politikai jogokkal kapcsolatos ismereteket is. A képzés célcsoportjai: önkormányzatokban és egyesületekben/nem-kormányzati szervezetekben dolgozó szakemberek (pl. lakásügyi egyesületekben, társadalmi/szabadidős egyesületekben és olyan civil csoportokban működő szakemberek, amelyek munkája kapcsolatban áll a közösségfejlesztésnek a 2. Mellékletben meghatározott definíciójával). A képzésbe be kell vonni azokat is, akik szakemberekké szeretnének válni.

A köz(össég)/állampolgárok (civiliek)/felhasználók (főként szervezett csoportokban történő) képzése

A hangsúlynak a képessé tétel, valamint azokon a jártasságokon, képességeken kell lennie, amelyekre a közösségi alapú csoportoknak, szomszédsági szervezeteknek, és helyi cselekvési csoportoknak szüksége van céljaik eléréséhez. A célcsoport az állampolgárok (civiliek) azon csoportja, amely változásokat kíván eszközölni saját közösségeiben.

Vidéki szervezetek
Munkanélküliek
Városi tervezési testületek
Közvetítők
Nők
Önszervező kisebbségi szervezetek

A közösségi-alapú csoportokba olyanok is tartozhatnak, akik még nem szerveződtek meg, mint csoport, de csoportos megoldást keresnek valamely specifikus problémára. Ide tartozhatnak a független vagy szervezetlen egyének nem-hivatalosan szervezett, nem-strukturált csoportjai, akik közös céllal vagy véleménnyel rendelkeznek, és/vagy az egy adott téma vagy közös érdek mentén szerveződő helyi csoportok.

Figyelembe kell venni egyes megoldatlan feszültségi gócot is. A közösségfejlesztő szakemberek céljait gyakran állami vagy nem-kormányzati testületek tűzik ki. A közösségi munkának nagyon különbözőek lehetnek a célcsoportjai. A közösségfejlesztőknek tisztában kell lenniük szerepükkel és helyzetükkel. El kell dönteniük, hogy a közösségfejlesztő szervezetek elsődleges célja a választott önkormányzati képviselők/döntéshozók munkájának támogatása, vagy a helyi közösségi csoportok képessé tétele/támogatása. A cél vajon a célcsoportok megerősítése (képessé tétele) a kívánt társadalmi átalakulás érdekében, vagy a közösségfejlesztők inkább egy jobb kommunikációra épülő társadalmi tervezést tartanak szem előtt, amelyben a közösségfejlesztők az érintettek különböző csoportjai közötti közvetítői feladatokat látják el?

4.3 A „Közösségfejlesztő tanulás és képzés” tartalma

A tartalomban szerepet kell kapniuk az egyéni és a kollektív fejlődést, politikai jogokat célzó elemeknek is, és a specifikus problémák, megoldások azonosítása felé kell orientálódni. A képessé tétel, a jártasság- és képességfejlesztés mellett a csoportoknak hasznos tudást is kell biztosítani. A következő témákhoz kapcsolódó tapasztalatok és szaktudás hasznosnak bizonyultak a szemináriumon résztvevők gyakorlatában:

- Migráció
- Rasszizmus
- Megosztott közösségek
- Kultúrák közötti közvetítés
- Részvétel
- Közösségi cselekvés

Javasolt tartalmi egységek:

a) Hitvallás és etika

- Kezdeményezés (valakinek meg kell tennie az első lépést, nem pedig várnia, hogy valami történjen)
- Hitvallás: Ki vagyok én? Társadalmi elemzések
- Identitások
- Motiváció az önkéntes munkára
- Bevonás (mindenkinek részt kell vennie)
- Személyes fejlődés, pl. önbizalomépítés, öntudatosság, konfliktuskezelés.

További munkát igényel a normák/értékek megkülönböztetése, az etikai kérdések megtárgyalása és a deontológia (kötelezettségek) vizsgálata ebben a kérdéskörben.

b) Módszerek és munkaeszközök

- A közösségi szervezetek szükségletei (irányelvek) – szervezeti, helyi, regionális, országos
- A szükségletek felmérése, főbb problémák a közösségekben
- Gyakorlati jártasságok, pl. hogyan szerezzünk támogatásokat, menedzseljünk projekteket, dolgozzunk partnerségben?
- Releváns kezdeményezések a felnőttoktatás az élethosszig tartó tanulás területén
- Kötelezettségvállalás és elkötelezettség
- A gyakorlatnak a tanulás alapjaként való felhasználása
- Az előrelépések, változások követése
- A „folyamat” megértése, ti. lépések a közösségfejlesztés, és az alapelvek, értékek, metodológia és gyakorlat közötti konzisztencia megteremtésének irányában.
- A „cselekvés általi tanulás” tudatos alkalmazása

c) Konfliktus és kohézió, emberek, közösségek és szervezetek

- Konfliktus - fejlődés – konfliktus menedzsment
- Hogyan kezeljük a konfliktusokat?
- A rasszizmus és a nemi előítéletek kezelése
- Kohézió
- Kultúrák közötti együttműködés
- Partnerség és párbeszéd – közös cselekvés
- A különböző közösségek fokozottabb megértése

d) Kormányzás és demokrácia

- A szervezetek belső demokráciája
- A társadalom elemzése
- Önkormányzás, decentralizáció
- Demokrácia és képessé tétel
- A (helyi és országos) önkormányzatok működtetésének megértése + hogyan gyakoroljunk befolyást?/min kell változtatni? + hogyan csinálják?
- Külső demokrácia: hogyan befolyásoljuk az irányelveket és a szolgáltatásokat?
- Kit kell bevonni? (formális és informális vezetők)

e) A részvétel aktivizálása

- Állampolgári részvétellel kapcsolatos döntéshozás
- Részvételen alapuló tervezés (hogyan vonjuk be a közösség tagjait a cselekvésbe?)
- A képessé tétel és a részvétel fokozásának technikái
- A részvétel „szintjeivel” kapcsolatos teóriák, pl. részvételi létra
- A részvétel fokozásának eszközei és módszerei

f) Nyitottság az új elképzelések és innovációk iránt

4.4 A „Közösségfejlesztő tanulás és képzés” formátuma

a) A tanulási és képzési folyamat

A közösségfejlesztés képzéséhez választott formátumnak össze kell kapcsolnia a különböző kérdéseket, témaköröket, és sokszínűnek kell lennie, hiszen az emberek is sokfélék. (a sokszínűségről ld. a szerveződésről szóló részt). A képzést helyi/országos vagy „közösségi” szinten szervezhetjük. A közösségi-alapú képzés lehet formális vagy informális, de a formális képzés inkább az „eredményekkel” foglalkozik, míg az informális képzés alulról építkezik, és inkább a folyamatra helyezi a hangsúlyt. A résztvevők megtárgyalják, hogy a tanulás és a folyamatba való bevonódás hogyan lehet maga is „termék”, hiszen maga is tanulást generál. A folyamat és a termék közötti megkülönböztetés nem állja meg a helyét, mégis használjuk, mert a folyamat eredményei (pl. megnövekedett tudatosság, önbizalom, a társadalmi jártasságok fejlődése) nehezen mérhetőek. A folyamat fontosabb, mint a mérhető eredmények. A képzés formátuma a folyamat alakulása és a folyamat mélysége szerint változik. Bizonyos függetlenség szükségeltetik a forma, formátum kialakításához, ha azt akarjuk, hogy az igazodjon a kontextushoz, és a résztvevők olyan jártasságokra, képességekre tegyenek szert, amelyekkel a saját kontextusukat tudják megváltoztatni, alakítani.

b) A szükségletek felmérése

A szükségletek felmérése a felelősségvállalást, a felelősségtudatot kell tükröznie az egyének számára. A képzés folyamatának „birtoklása” a siker legfőbb záloga (a helyi önkormányzat, politikusok és más kulcsfontosságú szereplők legyenek a közösségfejlesztő csomag „tulajdonosai”). A folyamatnak elég dinamikusnak kell lennie ahhoz, hogy a következőket ötvözni tudja magában:

- Standardok
- Struktúra
- Stratégiai fejlesztés
- Résztvevők

- Önszervezés

A csoport hangsúlyozta az ösvény megtalálásának fontosságát a különböző kontextusok között, valamint a tanulásba való „csábítás” folyamatának jelentőségét. A tanulást vagy a képzést nem lehet a résztvevőkre kényszeríteni. A képzésben való részvétel a következőktől függ:

- Motiváció
- Nyilvánosság
- Korábbi résztvevők
- Relevancia saját életük szempontjából
- Milyen értéket jelent számukra?
- Kapcsolat a mindennapi valósággal
- Közösen megélt valóság
- Rugalmasság és alkalmazkodás a változó igényekhez
- Fogékonyság
- Követés
- A tanuló céljai - informális vs. szakképesítés

c) Folyamat-vezérelt formátum

Ahhoz, hogy a tanulási folyamat fenntartható legyen és az embereket motiválni tudjuk a tanulásra, az embereknek a tanulási folyamat tulajdonosaivá kell válniuk. Ez a folyamat életbevágóan fontos, és a motiváció fenntartása szempontjából is kulcsfontosságú.

- A folyamatot a közösségekhez és azokhoz a szituációkhoz kell igazítani, amelyekben a képzés végbemegy. A fő vezérlőelvnek a gyakorlatnak kell lennie.
- Helyet kell hagyni a „cselekvés általi tanulásnak”, nem úgy, mint az „akadémikus” környezetben.
- Meg kell osztani egymással a „tulajdonjogot” a tanulási folyamat, valamint a közös gondolkodás és visszajelzések fölött
- A formátumot a „piaci szükségleteknek kell meghatározni”
- A formátumnak azt kell előre vetítenie, hogy a tanulási folyamat hosszú távú és folyamatos.
- Bizonyos esetekben hasznos lehet, ha szakértőket hívunk meg, akik össze tudják kapcsolni az elméletet a gyakorlattal és nyitott, nem pedig zárt megközelítéssel rendelkeznek.
- A képzés lebonyolításába különböző szakemberek lehetnek bevonva. Nekik vigyázniuk kell arra, hogy ne kényszerítsék napirendjüket a csoportra, hanem inkább segítsék a csoport tagjait saját napirendjük kialakításában.
- Közösségi alap és fenntarthatóság.
- A célcsoportok sokfélék, a képzések tervezésekor tehát igazodnunk kell a sokféleséghez.
- A képzés formáját az értékeknek kell meghatározniuk, a tartalmát pedig a gyakorlati szükségleteknek.
- Időt kell hagyni a tanulási folyamatról való reflexiónak – mit tanultál?
- A tanulásnak tudatosnak kell lennie – tudnod kell, hogy tanulsz!
- A folyamat segít kreatívabban rávilágítani és teret engedni a külső nézeteknek. A szakértőket be kell vonni, hogy osszák meg a szakértelmüket a többiekkel, de mindenféle manipuláció nélkül.
- Elérhetővé kell tenni a külső tudást és a plusztudást.
- Vigyáznunk kell, nehogy a tudatlanságot hasznosítsuk újra!
- Nyitottnak kell lennünk az új tudás megszerzésére!
- Arra is emlékeztetnünk kell az embereket, hogy mihez értenek, mit tudnak ők?
- A tudást különböző perspektívákból kell megközelíteni, és a kritikus tudatosságnak is a tanulási folyamat részévé kell válnia.

d) Fontos az előrelépés és az eredmények folyamatos felmérése:

A követés azt jelenti, hogy folyamatosan felmérjük a folyamatot (process), a produktumot és a procedúrát (3 p), és az eredményeket továbbadjuk. A felmérésnek különböző formái lehetségesek. A forma lehet hivatalos, de túl hivatalosnak nem szabad lennie:

- Időközi jelentések
- Folyóiratok
- Önfelmérés
- A visszajelzések különböző formái

4.5. A „Közösségfejlesztő tanulás és képzés” megszervezése

a) A kontextus

A közösségfejlesztés képzése nem csupán a jártasságok fejlesztéséről és a különböző programok levezényléséről szól. A képzés potenciális tanulás, az adott kontextushoz való alkalmazkodás, olyan jártasságok, képességek fejlesztése, amelyek lehetővé teszik a képzés résztvevői számára, hogy megváltoztassák a kontextust. Az olyan képzésnek, ami az embereket „képesé teszi” valamire, figyelembe kell vennie bizonyos dolgokat. Az emberek képessé tétele azt jelenti, hogy a lehető legnagyobb kihívással szembesítjük az embereket, a lehető legkisebb támogatással. A közösségfejlesztés képzésének művészete abban rejlik, hogy a fentről érkező programokat alulról építkező kezdeményezésekké alakítjuk át – sokszor állami támogatásból. Ahol biztató felülről építkező irányelvek vagy programok vannak életben, ezeket le kell fordítani alulról építkező kezdeményezésekké – és fordítva: ahol jó alulról építkező kezdeményezések vannak, ezeket olyan irányelvekké vagy programokká kell alakítani, amelyek a képessé tételt helyezik előtérbe.

b) Programok kialakítása

Tanácsos megbeszélést tartani a 3 p – köz(össég), szakemberek, döntéshozók – számára, és együtt dönteni a közösségfejlesztő képzés céljairól az adott kontextusban. A kontextustól függően a következő szereplőket kell bevonnunk a közösségfejlesztés képzésének megtervezésébe:

- Formális képzési szervezetek
- Korábbi tanulók és tapasztalataik
- A képzés szervezőjéhez hasonló intézmények, egyesületek bevonása
- Informális források
 - közösségi munkások
 - szociális animátorok
- Képzési szakemberek és asszisztenseik
- A képzés hasznélvezői

A második lépés a képzés oly módon való megtervezése, hogy az találkozzon a különböző csoportok céljaival, hiszen a köz(össég)nek valószínűleg különbözőek lesznek a céljai, mint a politikusoknak és/vagy szakembereknek. Eszközöket kell kialakítani arra, hogy a különböző csoportok végig a közösségfejlesztő folyamat részesei maradjanak. Nyitottnak kell lenni az innovációra, az új témákra és elképzelésekre.

c) Tervezés

- A kezdeményezés megtervezésekor a motivációt és a tanulás élvezetét kell leginkább szem előtt tartanunk.
- A motiváció fejlesztése érdekében a résztvevők kiválasztása legyen versenyen alapuló!
- Vonjunk be olyan embereket, akik ugyanannál az intézménynél dolgoznak, de különböző perspektívából látják ugyanazt a kérdést (pl. politikusokat és „hivatalnokokat”, ti. választott képviselőket és köztisztviselőket)!
- A háttérük alapján válasszuk ki az embereket/szervezeteket!
- Alkalmazzunk több szakmát felölelő, szakmaközi megközelítést!
- Használjuk a sokszínűséget!

- Minden résztvevőre úgy tekintünk, mint hozzájárulóra!
- Szervezzünk tereplátogatásokat / tanulmányutakat, és más módokon is keressük a tapasztalatcserét!

c) „Méretre szabva”

A tanulási és képzési lehetőségeknek mindig a közösségfejlesztési folyamatban való egyenlőség alapelveire kell épülniük, és ezt a képzést végzőknek és az abban résztvevőknek is tükrözniük kell. Arra van szükség, hogy a közösségfejlesztő tanulás és képzés fősodraban olyan képzett közösségfejlesztők és más szakemberek képviseltesék magukat, akik eltérő háttérrel, identitással és kulturális beállítottsággal rendelkeznek. Amennyiben nem ez a helyzet, fel kell tennünk a kérdést, hogy miért nincsenek ők jelen, és lépéseket kell tennünk azok informálására és bevonására, akiknek hátrányos megkülönböztetéssel és kirekesztéssel kell szembenéznie. A tanulási és képzési lehetőségek kialakításakor azonosítani kell a háttérbeli különbségeket/ életkorbeli különbségeket/ a közösségi munkában való részvétel hosszát/ a szervezetben betöltött szerepet/ az időpontokat/ helyszíneket. Ha jól csináljuk, ez a fajta sokszínűség javítani fogja a tanulás és képzés minőségét, bárki számára is szervezzük azt. A következők során kell mindezt figyelembe venni:

- A képzés megtervezése és kivitelezése
- A „bevitelről” folyó párbeszéd
- A különbségek és egyenlőtlenségek számbavétele, beleértve a vezetők és az alkalmazottak közötti különbségeket, egyenlőtlenségeket is
- Más vélemények bevonása, a mono-kulturális megközelítések elkerülése végett
- A kirekesztettek között végzett promóciós munka
- A társadalom diagnózisa a szomszédságban
- A hátrányos megkülönböztetéstől „mentes” csoportokkal való munka
- A szakértelem felismerése személyes tapasztalatok alapján
- Segítés és követés
- Tenni kell azért, hogy a tanulási és képzési lehetőségeket sokszínűséggel gazdagítsuk!
- Teremtsük, mutassuk be és használjuk a különbségeket!
- Különböző perspektívával rendelkező embereket vonjunk be!
- Találjuk meg a megfelelő embereket a részvételre!
- A felkészülés során fejlesszük a lelkesedést, az energiát az emberek képzésbe való bevonásához
- Próbáljuk meg elkötelezni a résztvevőket a tudás átvitele iránt még a kurzus legelején!

d) A közösségfejlesztő képzés kritériumai a következők legyenek:

- A területen szerzett tapasztalat
- Közösségi projekteken való részvétel (közösségfejlesztő folyamatok)
- Elkötelezettség a részvételre
- Oktatási háttér és tanulási jártasságok / nyelvtudás
- Motiváció a megszerzett tudás alkalmazására a jövőbeli munkában.

e) A részvétel elősegítése

- Határozzuk meg a kihívásokat / napirendet!
- Találjunk egy közös ügyet, felelősségi kört!
- Azonosítsuk a közös munkát igénylő kihívásokat!
 - (Környezet)
- Vegyük figyelembe az állampolgári jóléttel kapcsolatos kérdéseket! (Egészség)
 - (Egyedülállót/ társadalmi hálózatok)
 - (Szomszédsági megújulás) (ezt célzó programok)
- Mutassuk be a jó gyakorlat eredményeit!
- Bocsátkozzunk demokratikus párbeszédbe!
- A tanulás és képzés módszerei kritikus szemmel

f) Kommunikáció a célcsoportokkal

A kommunikáció rendkívül fontos: a szükségletekhez és távolságokhoz kell igazítani, tartalmaznia kell az orális formátumokat, és figyelembe kell vennie a lehetséges elidegenedést is.

- A kommunikációnak korszerűnek és hatékonynak kell lennie
- Tömegkommunikáció: hírvíjságok, folyóiratok, TV, rádió
- Weboldal és e-mail
- Brosúra
- Telefon
- Most
- Szájról-szájra /szemtől-szembe/...
- Kulcsemberek (közösségi vezetők, stb.)
- Áttekintések (elektronikus és nyomtatott)
- A művészet segítségével (pl. színház)
- A tanulókat tekintsük meg sokszorozóknak!

h) A résztvevők számára biztosított támogatás?

- Logisztikai támogatás, de ne részesüljenek fizetésben a részvételért
- Visszajelzések – tanuljunk tanulni!
- (Szakértői) tanácsadás olyasvalaki által, akiben megbízunk
- Tanulási és képzési jártasságok
- A megvalósítást követő támogatás
- Jól képzett képzők
- A támogató környezet szem előtt tartása, kialakítása
- Esettanulmányok
- Jó vezetők/bajnokok
- Pártolók

i) A résztvevők elkötelezettségének ösztönzése

- Kezdjük a kis dolgokkal!
- Alakítsunk ki motivációt a további kompetenciák iránt (pl. bizonyítvány)!
- A megvalósított lépéseket megfelelően ünnepeljük meg!
- A képzést követően biztosítsunk konzultációt/támogatást a további lépésekhez!
- A képzést kapcsoljuk össze a résztvevők valóságával, mindennapi életével (pl. esettanulmányok, ahol a képzés valóban megoldott valamit)!
- Tanítsunk olyan technikákat, módszereket, amelyeket maguk is alkalmazni tudnak a képzést követően!
- Alakítsunk ki szituációkat, amelyekben alkalmazhatják a megszerzett tudást!

j) Milyen hozzájárulást (pénzügyi, stb.) várhatunk el a résztvevőktől?

- Ez függ a kapacitástól és a költségvetéstől
- Nem-kormányzati szervezetek és tagjaik képzése: a minimum követelmény a know-how (módszerek) továbbadása
- Váljon a képzők egyesületének tagjává
- Hálózati munka
- Tapasztalatok/szakértelem megosztása
- Képzés bizonyos részeinek „tanítása”/facilitálása
- Nyilvánvaló időbeli elkötelezettség
- Irodák/helyszín használata
- Esettanulmány példák

4.6. Kérdések, amelyek mindannyiunkat érintenek

a) Sokféleség

Az egyenlőség egyik legfőbb akadálya az, hogy papíron ugyan elkötelezettek vagyunk irányában, de a valóság mégsem ezt nem tükrözi. Az egyik csoport említette az ezen a területen folytatott rossz gyakorlatot. A kormányzati és nem-kormányzati szervezetek, közösségfejlesztők és képzési szakemberek például gyakran azokat hívják meg a képzésekre, akikkel jól kijönnek, nem pedig azokat, akik kihívást jelenthetnek számukra. Más esetekben a többség kisebbségi képviselőt „választ”, mert bízik abban, hogy jól fejezi ki a többség véleményét, és így a „választott” elveszíti kapcsolatát a kisebbségi közösséggel.

Számos közösségfejlesztő program célcsoportjai például bevándorlók vagy romák, ám ezeket a csoportokat nem képviselik megfelelően a képzési vagy közösségfejlesztő szakemberek a képzés tervezése, megvalósítása során. A kisebbségeket gyakran csak a képzés célcsoportjainak tekintik. Azokat a képzési vagy közösségfejlesztő szakembereket, akik maguk is szembesültek a hátrányos megkülönböztetéssel, gyakran nem veszik figyelembe, amikor a gyakorlat fősodrának alakítására adódik lehetőség. Nagyobb tudatosságra és nagyobb fokú „interkulturális” jártasságra van szükség minden szinten.

b) A konfliktus használata a közösségfejlesztésben

A csoport tagjai egyetértettek abban, hogy a konfliktus sokat nyom a latba a közösségfejlesztésben, hiszen a közösségfejlesztés a társadalom megváltoztatását jelenti, ami konfliktushoz vezet. Egyetértettünk abban, hogy a közösségfejlesztőknek rendelkezniük kell a konfliktuskezeléssel kapcsolatos jártasságokkal, hiszen a konfliktust mi magunk okozzuk! A tapasztalatok alapján a konfliktusok három fajtáját különböztettük meg:

- Viselkedés
- Értékek
- Identitások

A konfliktusok mögött gyakran rejtett folyamatok húzódnak meg, így nehéz lehet annak megállapítása, hogy milyen konfliktussal is van dolgunk. A különböző konfliktusokat különböző módokon lehet megoldani, és a konfliktuskezelésnek is számos fázisa van. Bizonyos esetekben az egymással konfliktusban lévő felek erőviszonyai nem kiegyenlítettek, ami „aszimmetrikus konfliktushoz” vezet, ahol az egyik fél erősebb a másikonál, és esetleg nincs is tudatában az egyenlőtlen erőviszonyoknak. Sőt, az is megeshet, hogy a közösségfejlesztésnek az erőviszonyok egyenlőtlensége mellett kell kiállnia, hiszen egy konfliktus megoldásához gyakran egy újabb konfliktus kirobbantásán át vezet az út. A konfliktuskezelésre szükség van a közösségfejlesztésben, ezért a résztvevők egyfajta hozzáadott értéket látnak az európai szinten végzett munkában, hiszen a konfliktusok hátterében gyakran kulturális különbségek húzódnak meg, és ezek megoldásához olyan multikulturális és interkulturális kompetenciákra van szükség, amelyek nagyobb eséllyel szerezhetőek meg az európai kontextusban. Számos esettanulmányt megvizsgáltunk, a Finnországban élő kisebbségektől az ír-északi határmenti területekig. A csoport tagjai együttérzésüket fejezték ki egymás problémáival kapcsolatban, és a következő ajánlásokat fogalmazták meg:

- Ez egy olyan kérdés, amely munkánk minden területét érinti
- Tovább kell vizsgálni, és prioritásként kell kezelni!
- Fejlesztenünk kell jártasságainkat ebben a tekintetben!
- Terjesztenünk kell a tapasztalatainkból levont tanulságokat!
- Megértjük az erőforrásokra nehezedő nyomást a Grundtvig 4 projektben

Egy gyakorlati lépést javaslunk

A CEBSD weboldalán szeretnénk külön oldalt kialakítani a „Konfliktuskezelés közösségfejlesztő szemmel” témában. Az oldalon a következőket szeretnénk látni:

- Gyakorlati esettanulmányok
- A felhasznált módszertan és eszközök
- A területen működő szervezetek elérhetőségei

Témák

- Rasszizmus
- Szektásodás
- Tehetetlenség
- Civil elégedetlenség
- Helyi mikroügyek

Érdeemes lenne megvizsgálni, hogy a konfliktus és a közösségfejlesztés lehetne-e egy jövőbeli projekt témája.

c) A szakképzés és a közösségi felnőttoktatás közötti kapcsolat

A csoport a következő címszavak alatt azonosította a szakképzés és a közösségi felnőttképzés közötti kapcsolódási pontokat és feszültségi góccokat:

Szakképzés		Közösségi felnőttoktatás
	Hidak és szakadékok A feszültség dimenziói	
Specializáció	-----	Általános
„Szakmásokodás”	-----	Képessé tétel
Szakember vagyok	-----	Önkéntesség
Módszerek	-----	Reflexió

A csoport tagjai saját tapasztalataik alapján megvitatták a társadalmi kontextus sajátosságait is. Ezek a tapasztalatok igen széles spektrumot öleltek át, az élethosszig tartó tanulás folyamatában való részvételtől a szakképzésig (a szakképzést a szakemberré - profivá – váláshoz szükséges képzésként definiáltuk). A gyakorlat különböző megközelítései, hangsúlyai a spektrumon elhelyezkedő különböző szükségleteket tükrözték. A mellékelt modellt (ld. 3. melléklet) alakítottuk ki a különbségek szintézisére a következő formátumban, amelyhez a szakképzés és az élethosszig tartó tanulás ad hozzá némi külső feszültségforrást.

A közösségfejlesztők kapcsolatokat építenek a különböző csoportok között. A különböző dimenziók és tapasztalatok között feszültség van. A képviselt dimenziók mindegyikének köze van a szomszédsághoz/ szociális kontextushoz, és ez az a központi dimenzió, amelyben a közösségfejlesztő szakembernek működni kell. Az irányelvek és adminisztráció két szegmense és a helyi iparra vagy üzleti életre (beleértve a közösségi vállalkozásokat is) vonatkozó kérdések a szakképzéssel állnak kapcsolatban. A hangsúly a technikákon és a helyspecifikus politikában, projektekben és programokban való közvetlen részvételen van. A nem-kormányzati szervezetek és közösségi szervezetek/vezetők más csoportjai inkább a személyes fejlődést segítő élethosszig tartó tanulást, a cselekvő állampolgáriságot, a társadalmi bevonást és foglalkoztathatóságot helyezik előtérbe.

A csoport szerint szükség van a sokféle tapasztalat strukturálására ahhoz, hogy kezelni tudjuk azokat a feszültségeket, amelyek a szakképzés és a sokkal összetettebb, sokfélebb közösségi oktatás, valamint az élethosszig tartó tanulásra tett (a Grundtvig program által is tükrözött) közös európai erőfeszítések között fennállnak.

d) A „tapasztaltabb”, „idősebb” közösségfejlesztők szerepe a tanulásban és képzésben

Elemzés

A csoport megvizsgálta a tapasztaltabb, idősebb közösségfejlesztők szerepét, és hatásukat a közösségi munka képzésére. Lehet, hogy ezek a szakemberek túlságosan nagy befolyással rendelkeznek? Egyes fiatal közösségi munkások úgy találják, hogy a közösségfejlesztők „idősebb” generációja sok tapasztalattal rendelkezik ugyan, de gyakran túlságosan intézményesült, és sokszor blokkolja az új

közösségi munkások motivációját, azt hangsúlyozva, hogy milyen nehéz a munka vagy az adott helyzet. A fiatal közösségfejlesztők gyakran türelmetlenül viszonyulnak ehhez, és azt mondják, „add át az eszközöket, és hadd csináljam én magam a munkát”! Magukat szakembereknek tekintik, míg a közösségfejlesztők idősebb generációi gyakran politikailag elkötelezettek vagy munkájukat „kinyilatkoztatásként” értelmezik.

Pozitív megközelítésben: sokuknak még sok energiája maradt, és a kérdés, hogy miként hasznosíthatnánk ezt az energiát?

A résztvevők a következő ajánlásokat tették:

- ❑ Képzéseket kell szervezni az „idősebb” közösségfejlesztők számára, hogy „szerepmodellekké”, mentorokká váljanak, pozitív módon használva fel tapasztalataikat.
- ❑ Az „idősebb” közösségi munkásokkal gyakrabban konfrontálódjunk!
- ❑ A fiatal munkások kérdezzék az „idősebbeket” tapasztalataikról!
- ❑ Egyenlőbb arányban kellene alkalmazni az idősebb és fiatalabb közösségi munkásokat, hogy egyenlő pozíciókat birtokoljanak, és ne különböző mértékben legyenek hatással az eseményekre. A fiatal közösségfejlesztők érdeklődhetnek az idősebbek tapasztalatairól, és tanulhatnak azokból.
- ❑ Az „idősebb” közösségi munkásokat szembesítsük azzal a ténnyel, hogy öregszenek, de hagyjuk, hogy továbbra is együtt dolgozzanak a többiekkel (persze már ne mindenért ők vállalják a felelősséget).
- ❑ Alakítsunk ki párbeszédet a tapasztaltak és a fiatalok között a fokozottabb tapasztalatcsere érdekében, igaz a kor nem feltétlenül kritérium.

4.7 Kihívások

A következőket azonosítottuk olyan közös kihívásokként, amelyekkel kapcsolatban további eszmecsere lesz szükség mielőtt megfelelő irányelveket, útmutatást lehetne kialakítani.

a) A tanulási, képzési programok fenntarthatósága

b) A tanulás fontosságának felismerése a közösségfejlesztésben

c) Hogyan befolyásolhatjuk a törvényhozást a társadalmi részvétel érdekében?

a) A tanulási és képzési programok fenntarthatósága

A tanulási, képzési lehetőségek kontextusa kulcsfontosságú abból a szempontból, hogy a képzés vajon fenntartható-e, és a specifikus helyzetre vagy közösségre alkalmazható-e azt. Ebben a kontextusban kulcsfontosságú a civil szervezetek és az önkormányzatok viszonya. A Grudtvig program során folytatott tapasztalatcsere szolgált meglepetésekkel: a közép-kelet európai résztvevőket újdonsággként érte, hogy a skandináv országokból érkezők bizonyos feszültségről számoltak be az önkormányzatok és a civil szervezetek között a fenntartható képzés és tanulási lehetőségek terén kialakítandó partnerségek területén. További munkát igényel a kormányzati, nem-kormányzati és magánszektor szerepének vizsgálata.

A résztvevők tapasztalatai egyeztek abban is, hogy a kormányzati szervezetek mostanában minden szinten fokozzák az együttműködést a magánszervezetekkel. Ez az együttműködési forma a szabad piac szabályait követi, amelyeket az eredmény határoz meg, és nem vesz tudomást a különböző folyamatokról. A nem-kormányzati szervezetektől is azt várják el, hogy kövessék a szabad piac elvárásait, a támogatásokat rövid időn belül számszerűsíthető eredmények alapján osztják – miközben a közösségfejlesztő folyamatok sokszor csak egy-két év elteltével tudnak eredményeket felmutatni. A problémák ellenére a résztvevők egyetértettek abban, hogy fontos a civil szervezetek és az önkormányzatok közötti jó kapcsolat, amely nagyobb fokú fenntarthatóságot eredményezhet. A legfontosabb feladat, hogy közösen határozzuk meg a kihívásokat, egyfajta közös felelősségérzetet kialakítva a helyi önkormányzat és a civil szervezet között. Lehet, hogy a civil szervezetnek kell megtennie az első lépéseket egy sikeres munkamodell kialakítására, amelyet aztán a

helyi önkormányzat széles körben alkalmazhat. Egy példa a civil szervezet és az önkormányzat együttműködésére: egy bolgár civil szervezet az iskolarendszerbe való integráció érdekében megszervezte a roma gyerekek utaztatását a helyi iskolába, majd a feladatot átadta a helyi önkormányzatnak.

b) A tanulás fontosságának felismerése a közösségfejlesztésben

A résztvevők egyetértettek abban, hogy a tanulás fontosságának felismerése elsődleges jelentőséggel bír a közösségfejlesztő folyamatban, mert nagy szerepe lehet annak biztosításában, hogy a közösségfejlesztők valóban rendelkezzenek a hatékony *közösségfejlesztő* munkához szükséges jártasságokkal, valamint segíthet annak szélesebb körű megértésében is, hogy miért is fontos a közösségfejlesztés. A tanulás és képzés fontosságának (f)elismerése vagy igazolása nem feltétlenül jár együtt akkreditációs folyamattal. Az akkreditáció mindazonáltal fontos eszköze a formális elismertség megalapozásának, így ebben a tárgyban további eszmecsere lesz szükség.

Számos kérdést kell még tisztázni, megoldani. Amennyiben sikeresen akarjuk felismertetni a tanulás fontosságát egy adott közösségfejlesztő kontextusban, össze kell kapcsolnunk az elméletet a gyakorlattal, nem csupán egy tudományos képesítésről kell papírt biztosítanunk. A tanulás fontosságának felismerése lehetőleg ne a pénzügyi támogatók „ráhatásának” eredménye legyen. A felismerés folyamatába vajon bevonhatóak-e közösségi vélemények is? A felismerés rendszerét olyan módszereknek kell támogatniuk, amelyekkel a közösségfejlesztési folyamat értékelhetővé válik (Folyamat és termék).

Az ezt a témát prioritásként meghatározó csoport által ajánlott legsürgetőbb teendő a további információcsere, valamint annak további vizsgálata, hogy a tanulás fontosságának elismerése milyen szerepet játszhat a közösségfejlesztés kontextusában, milyen módszereket kell alkalmazni, és hogyan lehet számba venni a különböző kontextusokat?

c) Hogyan befolyásolhatjuk a törvényhozást a társadalmi részvétel érdekében?

A legnagyobb érdeklődést a téma iránt a magyar és cseh résztvevők mutatták, a kérdés tehát bilaterális keretek között került megvitatásra. A résztvevők egyetértettek abban, a társadalmi részvétel elengedhetetlen a sikeres közösségfejlesztéshez, és az a közösségfejlesztés, amely társadalmi részvétel nélkül megy végbe, rossz közösségfejlesztés. Jelen pillanatban az adott önkormányzat dönti el, hogy bevonja-e az embereket, ez pedig csökkenti a társadalmi részvétel esélyeit.

Az érintett résztvevők arra jutottak, hogy első lépésben hasznos lenne kutatási projektet szervezni a cseh és magyar törvények összehasonlítására, hogy kiderüljön, vannak-e olyan (al)törvények, amelyek a társadalmi részvételt szorgalmazzák. Érdeemes lenne mindezt más országokra is kiterjeszteni. Az érintett résztvevők azt javasolták, hogy hozzunk létre levelezőlistát a kutatási projekt kialakítása érdekében. Roman még egy konferenciára is felhívta a figyelmünket, amelyet 2006 decemberében kerül megrendezésre Prágában.

5. rész

Tematikus hálózati munka:

- 5.1 **Európai Tematikus Hálózat:** a tematikus szeminárium egyik legfontosabb célkitűzése az volt, hogy egy európai hálózatot katalizáljon a „közösségfejlesztő tanulás és képzés” témakörében. A közösségfejlesztő tanulás és képzés témakörében szervezett hálózat potenciális spektruma meglehetősen széles (pl. gyakorlat-alapú tanulás a közösségfejlesztésben, közösségi alapú felnőttoktatás, állampolgársági tudatosság növelése, stb. A közösségfejlesztő tanulással és képzéssel kapcsolatos kezdeményezések származhatnak helyi önkormányzatoktól, nem-kormányzati szervezetektől, főiskoláktól, egyetemektől és a magánszektorból. A CEBSD által a közösségfejlesztő tanulás és képzés témakörében vezetett Grundtvig-projekt a közösségi alapú szervezetekre összpontosított, de a szélesebb spektrumot is figyelembe vette. A tematikus szemináriumon résztvevő 35 résztvevőt azért választották ki a partnerek, mert a partnerországokban kulcsfontosságú szerepet tölthettek be a közösségfejlesztés képzésével foglalkozó hálózatokban.
- 5.2 **„Létezik egy szakadék”:** A „közösségfejlesztő tanulás és képzésről” folytatott tematikus szeminárium rávilágított egy jelentős szakadékra a közösségi-alapú környezetben megvalósított felnőttoktatás és a közösségfejlesztés képzése között, amely minden szinten képviselteti önmagát. Létezik egy erős európai felnőttoktatási hálózat (EAEA), amelyben megfelelő mértékben képviseltetik magukat az országos intézmények szerte Európában. Európai szinten azonban nagyon alacsony a koordináció, a tapasztalatcsere mértéke azok között, akik a képzési lehetőségeket a közösségek, közvetítők, közösségi munkások, „projekt” munkások, animátorok, partnerségi szakemberek, fejlesztési szakemberek, önkéntesek és közösségi aktivisták számára biztosítják. Egyes helyeken egyre inkább közösségi szolgáltatásokkal támogatják a közösségfejlesztő kezdeményezéseket, miközben alig-alig biztosítanak „szolgáltatáson belül” képzést a szakemberek és a civil szervezetekben dolgozók számára.
- 5.3 **A hálózat központi magja**
A tematikus szemináriumon résztvevő 19 országból érkezett 35 résztvevő alkotja a lehetséges hálózat központi magját. Azért választottuk ki őket, mert a partner országokban kulcsfontosságú szerepet töltenek be a képzési hálózatokban. Ezen felül a partnerek feltérképezték a közösségfejlesztő tanulással és képzéssel foglalkozó legfontosabb szervezeteket a következő országokban: Flandria és Brüsszel, Dánia, Magyarország, Olaszország, Hollandia, Románia, Svédország és Nagy-Britannia. A koordinátor kapcsolatokat épített ki a releváns európai hálózatokkal és projektekkkel, és a feltérképezés során további lehetséges hálózati tagokat is azonosítottunk. A következő lista ezeket a szervezeteket mutatja be. Nekik eljuttatjuk a Grundtvig projekt zárójelentését a „közösségfejlesztő tanulás és képzés” definíciójával és alapvető irányelveivel, ahogy azokat 2006 áprilisában Budapesten kidolgoztuk. Célunk, hogy meghívjuk ezeket a szervezeteket (és másokat is) a „közösségfejlesztő tanulás és képzés” területén kialakítandó európai hálózatba.

Belgium

A Samenlevingsopbouw Vlaanderen (Flandriai Közösségfejlesztő Intézet) foglalkozik a közösségfejlesztés népszerűsítésével és fejlesztésével Brüsszelben és Belgium flamand régiójában. Támogatást nyújt a regionális közösségfejlesztési központoknak, közösségi munkásoknak és helyi önkormányzatoknak. Tevékenységeik között megtalálható a képzés, a kutatás, a kiadványok megjelenítése.

A Samenlevingsopbouw Vlaanderen tagja a CEBSD hálózatnak, Gerard Hautekeur pedig a Combined European Bureau for Social Development elnöke.

A Samenlevingsopbouw Vlaanderen **elérhetőségei:**

Lies Beunens: Samenlevingsopbouw Vlaanderen: e-mail
cím: lies.beunens@samenlevingsopbouw.be

Gerard Hautekeur: Gerard.Hautekeur@samenlevingsopbouw.be
Vooruitgangstraat 323
B-1030 Brussels
Belgium
T: + 322 201 0565
F: + 322 201 0514
www.samenlevingsopbouw.be

A témában szervezett felnőttoktatási hálózatok Flandriában és Brüsszelben

A Partners in Vorming (Partnerek a képzésben) minden flandriai és brüsszeli regionális közösségfejlesztő egyesületet bevon munkájába. A PIV-et a Samenlevingsopbouw Vlaanderen koordinálja és támogatja.
A PIV elérhetőségei: Lies Beunens and Rita L'Enfant
lies.beunens@samenlevingsopbouw.be
rita.lenfant@samenlevingsopbouw.be

Leuven- i Felnőttoktatási Központ

A Leuven- i Szociális Munkás Iskolához kapcsolódó Felnőttoktatási Központ olyan terepmunkásoknak szervez képzéseket, akik már rendelkeznek bizonyos képesítésekkel, amelyekre új jártasságok építhetők. A kurzus végén a résztvevők diplomát kapnak. Ez a központ különösen érdeklődik egy, az interkulturális kommunikáció területén szervezendő nemzetközi csereprojekt iránt.
Kapcsolattartó: Gunter Gehre Gunter.gehre@skynet.be

VORMING PLUS

A Vorming Plus (felnőttoktatási szektor) három európai projektben vesz részt: a Nile projektben (interkulturális oktatás), egy városi ifjúsági projektben és egy „jogod van a tanuláshoz” elnevezésű projektben (menedékkérőkkel).
Kapcsolattartó: Sabine Swartel info@citizenne.be

Vlaams Minderhedencentrum (VIG)

A Vlaams Minderhedencentrum az etnikai kisebbségek kulturális szektorának támogató intézménye.
Kapcsolattartó: Leen D'Hondt leen.dhondt@vmc.be

Vlaams instituut voor Gezondheidspromotie (flamand egészségügyi felvilágosító intézet)

Az intézet a preventív egészségügy területén szervez képzéseket közösségi munkásoknak, gyakran közösségfejlesztő projektekhez kapcsolódóan. A VIG részt vett egy nemzetközi csereprojektben az Euro Health Net keretei között, amely a közegészségügyi és egészségügyi felvilágosítást végző szervezetek európai hálózata.
Kapcsolattartó: Linda De Boeck Linda.deboeck@vig.be

Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen

A flamand hálózat tagja az Európai Szegénységellenes Hálózatnak.
Kapcsolattartó: katlyn.de.valck@vlaams-netwerk-armoede.org

Bulgária

A Creating Effective Grassroots Alternatives (C.E.G.A - A Hatékony Helyi Kezdeményezésekért) egy cselekvésorientált szervezet, amely a közösségük átalakításában tevékenyen résztvevő csoportok, szervezetek részére nyújt támogatást. A szervezet továbbá népszerűsíti a működő demokratikus gyakorlatokat, és kapcsolódási pontként funkcionál a közösségi alapú kezdeményezések között. A támogatások az elmúlt években leginkább a roma közösségek fenntartható fejlődését

célzó kezdeményezésekre irányultak Montana, Plovdiv, Szófia szomszédságaiban és a Rhodope hegység földrajzilag elszigetelt régióiban.

A Creating Effective Grassroots Alternatives (C.E.G.A) **elérhetőségei:**

Yvonne Kojouharov, Director C.E.G.A. Foundation
96, G.S. Rakovski Str.2nd floor1000, Sofia, Bulgaria
tel: +359 2 988 36 39 fax: +359 2 988 96 96

Csehország, CpKP

A Centrum pro komunitní práci (Közösségszervezési Központ) egy 1996-ban létrejött non-profit szervezet, melynek célja a társadalmi és civil szervezetek bevonása a falvak, városok és régiók fejlesztésébe. A CpKP alapelvei a partnerség és az átlátható döntéshozás. A CpKP más civil és non-profit szervezetek tagjai számára biztosít támogatást és képzést. A szervezet önkéntesekkel dolgozik, és azzal a céllal szervez szemináriumokat és tanfolyamokat, hogy megerősítse a non-profit szektort és a részvételi demokráciát.

A CpKP, Centrum pro komunitní práci, **elérhetőségei:**

Roman Haken Director

Centre for Community Organising Middle Moravia
Palackeho 30
750 02 Prerov
Csehország
Tel.: +420 7777 937 11
e-mail: roman.haken@cpkp.cz
www.cpkp.cz

Dánia

A Kristeligt Studenter-Settlement (KSS – Keresztény Settlement) székhelye Vesterbro, egy hagyományos munkástelep Koppenhágában. A központot 1911-ben hozták létre a brit keresztény settlement mozgalom hatására, azzal az elképzeléssel, hogy a diákoknak a munkások között kell élniük, és önkéntes támogatást kell nyújtaniuk számukra. A hely mára igazi multidiszciplináris központtá vált, amely a kultúrák, vallások és származások gyűjtőhelye. Megmaradt ugyan az önkéntes munka iránti elkötelezettség, de a diákok most már hivatalos kinevezéssel jönnek, és a szervezet 40-45 tagú személyzetet foglalkoztat. A KSS profiljába tartozik egy egészségügyi projekt, az értelmes munkát teremtő projektek, a sport és szabadidős tevékenységek, a kultúrák közötti közvetítés, a családokkal végzett munka, a helyi szükségletek kielégítésére szerveződő helyi vállalkozások, és a helyi környezet újratervezése, újjáépítése. Tevékenységeik közül sok élvezi a Dán Szociális Minisztérium támogatását. Mostanában egy olyan Hálózati és Képességfejlesztő Központ kialakításán dolgoznak, amely a közösségfejlesztő munka különböző aspektusai mögött megbúvó közösségfejlesztő módszertant vizsgálja, gyűjti, terjeszti. **A KSS elérhetőségei:**

A KSS igazgatója **Johannes Bertelsen**

KSS (Kristeligt Studenter-Settlement)
Dybbølsgade 41, 1721 København V, Denmark,
Tel.: + 45 33 228820, Fax: +45 33 224016
E-mail: bertelsen@settlementet.dk

Rikke Posborg, aki foglalkozására nézve szociális munkás, a vezetője egy, a KSS-en belül működő, főként önkéntesekből álló 15 fős team-nek, akik szociális tanácsadást, konzultációt nyújtanak a legkülönbözőbb emberek számára.

Tanulási és képzési hálózatok a közösségfejlesztés területén Dániában:

A dán önkéntes központ

A központ országos szinten mozdítja elő és támogatja az önkéntesek személyes fejlődését, oktatását a közösségfejlesztés és a szociális munka területén. Különböző

kurzusokat kínál önkénteseknek olyan témákban, mint az együttműködés, pályázás, személyes erőforrások, a PR vagy a menedzsment.

www.frivillighed.dk

Városi program (Urban Programme)

Közösségfejlesztő program Aarhus nyugati külvárosában, amelynek célja az állampolgári kompetenciák fejlesztése. A polgárok vállalják a központi szerepet a munkahelyek és jól működő társadalmi hálózatok kialakításában. A városi program ebben a folyamatban segíti az embereket szemináriumok, kurzusok és rendezvények szervezésével.

www.urbanbydel.dk

Roskilde-i Egyetem

Az egyetem társadalomtudományi tanszéke MA képesítést nyújt a Társadalmi Vállalkozás tárgyból a közösségfejlesztésben dolgozó szakembereknek.

www.ruc.dk/mmp

Bevándorlásügyi és Integrációs Minisztérium, A városi területek etnikai integrációjával és lakásügyi kérdéseivel foglalkozó főosztály

Ez a főosztály vezényli az etnikai kisebbségek integrációját célzó nemzeti stratégiákat helyi munkahely- és részvételteremtő programok, valamint önkéntes tevékenységek szervezésével.

www.inm.dk

Lars Johansen tanulási és képzési lehetőségeket biztosít önkéntesek és szakemberek számára a városi területeken, egy városi újjáélesztési és közösségfejlesztési projekt részeként. Lars Johansen, Independent Consultancy Korsgade 62, 4. 2200 Copenhagen N. Dánialahajo2@yahoo.com

Az **Attractor** (\approx vonzó) egy konzultációt és oktatást kínáló magánvállalkozás, amely az önkormányzatok által alkalmazott szakemberek számára nyújt közösségfejlesztő képzést.

www.attractor.dk

A **Breaking-the-habits** (Változtassuk meg a szokásainkat!) ugyancsak a közösségfejlesztés területén működő magánvállalkozás, amely civilek és szakemberek számára szervez tanulási és képzési lehetőségeket.

www.vanebryderne.dk

A **Kuben** egy városi újjáélesztési projektekkel foglalkozó vállalat, amely az önkormányzati lakásokban élők képviselői és önkéntesek számára szervez képzéseket.

www.kuben.dk

Finnország

Johani Larjenko, Finland, Adult Ed + NILE network
Tel: +358 961203712

Kylatoiminta: A vidéki területek cselekvési szervezete Finnországban:

<http://www.kylatoiminta.fi/view/id1334>

Svenska studiecentralen, A Finnországban élő svéd kisebbség tanulmányi központja

A Svéd Tanulmányi központ (Swedish Study Centre - SSC) egy szolgáltató szervezet, amely több mint 50 civil szervezetnek nyújt szolgáltatásokat Finnország svédajkú vidékein, főként a tengerparti övezetben. Az SSC alapvető célja, hogy „...oly módon támogassa és ösztönözze a finn-svéd civil társadalmat, hogy tanulási tevékenységeket szervez magánszemélyek és szervezetek számára, és támogatja a fenntartható helyi és regionális fejlődést.”

Az SSC gazdaszervezete a Svéd Népfőiskolai Alapítvány (Swedish Folk School Foundation - SFV), egy oktatási és kulturális szervezet, amely már 1882 óta működik. Az SSC-t az SFV részeként alapították 1919-ben.

Az SSC a cselekvő állampolgáriságot támogatja tagszervezetein keresztül, azok helyi és regionális tevékenységeiben (pl. ifjúsági, handicap és kulturális szervezetek, felnőttoktatás, vidékfejlesztés). Az SSC a kilencvenes évek vége óta tevékeny részt vállal a munkanélküli fiatalok és felnőttek képessé tételében a következő helyeken szervezett képzéseivel: Helsingfors (SVEPS – Swedish Production School), Vasa (Föregångarna) és Åbo (Åbo Kringlan).

A 2007-es esztendőig az SSC a következő startégiai intézkedéseket hozza meg:

- **Módszertani jártasságok az oktatáshoz, fejlesztéshez:** Finnországban létrejött egy új módszertani központ, amely képzési programokat szervez, módszertani könyvtárat tart fenn, és európai módszertani hálózatot fejlesztett ki a gyakorló szakembereknek.

- cselekvő állampolgáriság, a polgárok és civil szervezetek képessé tétele tanulási gyakorlat segítségével és a döntéshozás demokratikus keretek közt való befolyásolásával.

- interregionalizáció a globális világban, szorosabban együttműködő, határokon átívelő hálózatokkal. Az SSC rengeteg tapasztalattal rendelkezik az európai uniós projekttevékenységek területén, pl. a vidékfejlesztés területén (Leader-hez hasonló programok, Interreg). Az Európai Szociális Alappal kapcsolatos projekten, és a Grundtvig-programon belüli oktatási együttműködésen keresztül is fokozzák ezek felhasználhatóságát. Az SSC szorosan együttműködik a következő felnőttképzési szervezetekkel:

Förbundet Nordisk Vuxenutplysning, FNV az északi országokban,

és az Európai Felnőttoktatási Egyesület (European Association for the Education of Adults, EAEA).

A Svenska studiecentralen **elérhetőségei:**

Peter Backa

Rådhusgatan 21 C

65100 Vasa

peter.backa@ssc.fi

+358 40 5950444

www.ssc.fi

Németország

A **Paritätisches Bildungswerk Bundesverband PBW** Németországban tölt be koordináló szerepet a helyi, regionális és közösségfejlesztő szervezetek között. A PBW tartja fenn a www.quarternet.de közösségfejlesztő weboldalt, és tagja a „Közösségi Munka és Városi Társadalomfejlesztési Hálózatnak” (BAG Soziale Stadtentwicklung und Gemeinwesenarbeit).

A PBW **elérhetőségei:**

Armin Kuphal,

Paritätisches Bildungswerk Rheinland Pfalz/Saarland

Kohlweg 52, 66123 Saarbrücken, Németország

T: + 49 681 62471

F: + 49 681 85909 77

E-mail: a.kuphal@quarternet.de

A **Kommunales Forum** egy non-profit egyesület, amely Berlin Wedding/Mitte nevű városrészében 1988 óta dolgozik az állami, magán és harmadik szektor szereplői közti együttműködés kialakításán a közösségek mobilizálása, a közösségi (gazdasági) fejlődése elősegítése és helyi munkahelyteremtő kezdeményezések segítségével. A Kommunales Forum felhasználja a területen kívüli partnerek tapasztalatait, a velük való együttműködést, amely ösztönzést jelent helyi szinten, és gazdagítja az ott végzett munkát. Projektjeik többek között a kultúrák közti megértés fokozásával, az élethosszig tartó tanulással és a munkahelyteremtéssel foglalkoznak. A Kommunales Forum tagja a „Közösségi Munka és Városi Társadalomfejlesztési Hálózatnak” (BAG Soziale Stadtentwicklung und Gemeinwesenarbeit).

A Kommunales Forum **elérhetőségei:**

Hans-Georg Rennert

Kommunales Forum Wiesenstraße 2913357 Berlin
Tel.: +493046507355 Fax +4930 4629447
Kom.forum.rennert@web.de
www.alles-m-arbeit.de

Magyarország

Közösségfejlesztők Egyesülete (Hungarian Association for Community Development HACD)

A Köfe egy országos hatókörű bejegyzett közhasznú szervezet, amely 1989-ben jött létre. A Köfe célja az emberek abbéli kapacitásának fokozása, hogy tevékenyen részt vegyenek a közösségük életében, és maguk is kezdeményezzenek. Ezt a célt az állampolgári részvétel fokozásával (az emberek vegyenek részt saját és közös ügyeikben), a helyi cselekvés közösségi feltételeinek javításával, és a demokrácia helyi intézményeinek kiépítésével kívánják elérni. A Köfe akkreditált felnőttképzési szervezet, amely közösségi aktivistákat és közösségfejlesztő szakembereket képez. A Köfe 1991-ben csatlakozott a CEBSD-hez, az IACD 1995-ben, míg a CEE Citizens Network 2002-ben. 2001/2003-ban a Köfe egy kelet-közép Európai közösségfejlesztési partnerségépítő projektet vezényelt le.

Kapcsolattartó: Vercseg Ilona, elnök

Corvin tér 8.

1011 Budapest

Magyarország

Tel: + 36 1 201-5728

Fax: + 36 1 225-6013

www.kka.hu

kofe@kkapcsolat.hu

A Civil Kollégium Alapítvány egy országos felnőttképzési szervezet, amely gyakorlati képzéseket szervez a cselekedni kívánó állampolgároknak, az önszervező közösségek tagjainak és a közösségfejlesztés, közösségi munka területén szervezett képzési programok résztvevőinek. A Civil Kollégiumot 1994-ben hozta létre a Köfe, a Közösségszolgálat Alapítvány és a Közösségi Kapcsolat Alapítvány annak a felismerésnek az eredményeként, hogy egyre nagyobb igény mutatkozik a közösségfejlesztő képzések iránt. A Civil Kollégium bejegyzett közhasznú szervezet és akkreditált felnőttképzési szervezet. A szervezet bentlakásos képzési központja A Felső-Kiskunságban található, Budapesttől mintegy 70 km-re délre. A Civil Kollégium Alapítvány partnere az angliai Northern College, Barnsley-ban. További információk a honlapon: <http://www.civkol.hu>

A Civil Kollégium Alapítvány **elérhetőségei:**

Varga Máté, igazgató

Corvin tér 8.

1011 Budapest

Magyarország

Tel: + 36 1 201-5728

Fax: + 36 1 225-6013

www.civkol.hu

matev@kkapcsolat.hu

Magyar Népfőiskolai Társaság (Hungarian Folk High School Society)

A Magyar Népfőiskolai Társaság egy nem-kormányzati szervezet, melynek legfőbb prioritása a népművelés és a felnőttoktatás. A szervezet 1988-ban jött létre, és 1989-ben vált önálló jogi entitássá.

A népműveléssel kapcsolatos célokat a gyakorlati jártasságok átadásával kapcsolják össze (gazdák képzése, vállalkozási és számítógépes ismeretek, nyelvoktatás, a formális oktatást kiegészítő képzések, szociális munka, stb.).

A Magyar Népfőiskolai Társaság tagsággal rendelkező, hálózati jellegű szervezet.

Elérhetőségek:

Sz. Tóth János
Puskin utca 12
Budapest 1088
Magyarország
Tel: +36-1-411 14 59
Fax: +36-1-411 14 60
e-mail: eaea@nepfoiskola.hu
www: www.nepfoiskola.hu

A Magyar Népfőiskolai Társaság tagságából javasolt további szervezetek:
Mezőföld Népfőiskolai Társaság (Mezőföld FHS Association)

Ács Éva
Rákóczi út 18.
Hantos 2434
Magyarország
Tel: 36 60 391-797
Fax: 36 30 391-799
etol@mail.uti.hu

Bihari Szabadművelődési és Népfőiskolai Egyesület

Bajcsy-Zsilinszky u. 27.
Berettyóújfalu 4100

Nyitott Képzések Egyesülete (Association of Open Study Groups)

A Nyitott Képzések Egyesületét 1989-ben alapították ifjúsági munkások, képzési szakemberek, kutatók, tanárok és közösségfejlesztő szakemberek Magyarország minden régiója képviselőiben.

A Nyitott Képzések Egyesülete a formális és nem-formális oktatásban dolgozó oktatási szakemberek önkéntes alapú, politikamentes non-profit szervezete.

Az egyesület legfőbb célkitűzései:

- az élethosszig tartó tanulással kapcsolatos folyamatok támogatása
- olyan innovatív projektek indítása, adaptációja, amelyek társadalmi változásokat kívánnak kieszközölni Magyarországon.
- Hidat építeni a formális és informális oktatás területei között!
- a felnőttoktatás új módszereinek adaptációja, megismertetése
- az ifjúság jobb életésélyeinek elősegítése társadalmi kompetenciákra építő képzésekkel, tanulmányi programokkal.

Kovács Erzsébet
Tel.: +36 1 466 8977, mobil: +36 30 60 32 132
1077 Budapest, Almássy tér 6.
Iroda: +36 321 8384
nyike@axelero.hu; infor@nyike.org, training@nyike.org
www.nyike.org

Írország

A **Combat Poverty Agency (CPA – Szegénységellenes Intézet)** egy kormányzati szervezet az Ír Köztársaságban, amely szegénységellenes intézkedéseket kezdeményez és értékeli. A CPA kísérleti projekteket támogat, a közösségfejlesztés országos erőforrásközpontjaként működik, és segíti a helyi szervezeteket a döntéshozás befolyásolásában. Donald Mc Donald a Border Action-nek dolgozik, és ő képviseli a Combat Poverty Agency-t a CEBSD vezetőségében.

A CPA és a Border Action **elérhetőségei:**

Donald Mc Donald, Border Action, European Union House, Monaghan Co.
Monaghan, Ireland T. + 353 47 71340 F. + 353 47 71341
E-mail: donaldmcdonald@borderaction.ie

Joan O'flynn, **Combat Poverty Agency**, Bridgewater Centre, Conyngham Road,
Island Bridge, Dublin 8
T: + 353 1 6 706 746, F: + 353 1 6 706 760

Olaszország

Comune di Bologna Settore Istruzione Centro di Documentazione/Laboratorio per un'Educazione/ Dokumentációs Központ és Laboratórium az Interkulturális Oktatásért, Bologna Város Önkormányzata

A CDLEI, Comune di Bologna **elérhetőségei:**

Miriam Traversi a dokumentációs központ/laboratórium koordinátora. A bolognai egyetemen ő az interkulturális pedagógia oktatója a „Az interkulturalizmus szociális és oktatási irányelvei, stratégiái és képességei” c. MA kurzuson, továbbá interkulturális oktatási pedagógiát is tanít a tanárképzés specializációján belül. Ő felügyeli a „Educazione Interculturale” folyóiratot, amelyet az Erickson (Trento, Olaszország) jelentet meg. Az "Il Salvagente, manuale di pronto intervento interculturale per la scuola di base" (EMI, Bologna 2004) szerkesztője.
miriam.traversi@comune.bologna.it(+) 39-051-6443358(+)
39-051-6443316

Trama di Terra: kulturális közvetítő egyesület Bologna-ban

A Trama de Terra **Tiziana Dal Prà** elérhetősége:
info@tramaditerre.org

A Mozgalom a Szövetkezeti Oktatásért (Movement of Cooperative Education - MCE)

1951-ben jött létre Olaszországban. Ez egy tanárokból, oktatási szakemberekből és menedzserekből álló egyesület, amely az együttműködésre épül. Az MCE összhangban áll a FIFEM (Federation Internationale de l'École Moderne) filozófiájával, amely a Freinet pedagógiáját alkalmazó oktatási szakemberek között szervez cseréket. Az MCE egy mozgalom, amelyet tagjai és azok erőfeszítése tart fenn, akik a mozgalom részei. Az MCE az együttműködés gondolatát pedagógiai és politikai elkötelezettséggel kombinálja, didaktikus gyakorlattá fordítva le azt előadások, tanulmányi napok, kurzusok és az oktatással kapcsolatos tapasztalatokra, problémákra épülő cserék formájában.

A Mozgalom a Szövetkezeti Oktatásért (Róma, Olaszország) **elérhetőségei:**

A MCE igencsak elterjedt Olaszországban, és szövetkezeti (együttműködési), területi, országos, projekt és kiadói csoportok formájában szerveződik, akiket országos szinten koordinálnak. Az országos iroda címe: via dei Piceni 16, 00185 Roma, tel. 064457228, fax 064460386, e-mail mceroma@tin.it, website www.mce-fimem.it

Silvia Balossi sbalossi@tiscali.it

Hollandia

A közösségfejlesztés (formális és informális) tanulásával, képzésével foglalkozó holland szervezetek, intézmények, személyek hálózatai:

- a. Az **LCO** (Landelijk Centrum Opbouwwerk), a professzionális közösségfejlesztés országos szervezete Hollandiában. Célja annak a 3000 közösségi munkásnak és helyi, regionális szervezetnek a támogatása, amelyekkel munkájuk során együttműködnek. A CBESD tagjaként a szervezet részt vett a Grundtvig projektben, hogy támogassa a csereprogramokkal kapcsolatos kezdeményezéseket, és európai projekteket alakítson ki.
(Kapcsolattartó: Fenny Gerrits: info@opbouwwerk.nl és Dick Bussing: d.c.bussing@freeler.nl)
- b. Az **LSA** (Landelijk Samenwerkingsverband Aandachtsgebieden) a hátrányos szomszédságokban élők platform-szervezete. 2005-ben, a budapesti nyilatkozat aláírásával egyidőben európai konferenciát tartottak, és nyilatkozatot írtak alá a részvételről, amelyet az Európa Tanácshoz nyújtottak be. (Kapcsolattartó: Henk Cornelissen: henk@lsabewoners.nl)
- c. A **NIZW** (Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn), a gondozás és jólét országos szervezetének van egy nemzetközi központja, amely csereprogramok kialakítását ösztönzi a társadalomfejlesztés területén az ifjúsági részvétel, valamint a szomszédságok európai platformjának kialakítása érdekében. (Kapcsolattartó: Paul Vlaar: p.vlaar@nizw.nl)
- d. A **CIVIQ** az önkéntes munka országos konzultációs és támogató szervezete (Kapcsolattartó: Saskia van Grinsven: svgrinsven@civiq.nl)

- e. Az **IPP** (Instituut voor Publiek en Politiek) az emberek és az önkormányzatok közötti kapcsolatok fejlesztéséért felelős országos szervezet. (Kapcsolattartó: Nel van Dijk: n.vandijk@publiek-politiek.nl)
- f. A **Stichting Volkshogeschoolwerk** egy országos felnőttoktatási szervezet, amely számos nemzetközi hálózat tagja. (Kapcsolattartó: Lidwien Gos de Wael: Gosdewael.lidwien@worldonline.nl)
- g. A **Beraadsgroep Vorming** az informális oktatás fejlesztéséért dolgozó szakemberek független platformja. (Kapcsolattartó: Lidwien Gos de Wael: beraadsgroep.vorming@worldonline.nl)

Egyetemek és intézetek a felsőbboktatásért:

- a. Universiteit voor Humanistiek (Kapcsolattartó: prof. Kunneman: h.kunneman@uvh.nl)
- b. Erasmus Universiteit Rotterdam (Kapcsolattartó: prof. Blokland: t.blokland@otb.tudelft.nl)
- c. HAN Hogeschool Arnhem – Nijmegen (Kapcsolattartó: Hans Oostrik: hans.oostrik@ls.han.nl)
- d. Noordelijke Hogeschool Leeuwarden (Kapcsolattartó: Gerrit Mosk: g.mosk@zwo.nhl.nl)
- e. Hogeschool van Utrecht (Kapcsolattartó: Marco van Stralen: marco.vanstralen@hvu.nl)
- f. Transfergroep Rotterdam (Kapcsolattartó: Elly Verblauw: e.a.verblauw@hro.nl)
- g. Inter-University Consortium for International Social Development – Egyetemközi Konzorcium a Nemzetközi Társadalomfejlesztésért (Kapcsolattartó: Lambert Mulder en Fred Stafleu: fred.stafleu@planet.nl)

Konzulensek, képzők:

- a. Hofman Allianties (Kapcsolattartó: Joop Hofman: joophofman@home.nl)
- b. Anneke Touwen: anne.touwen@atconsult.antenna.nl)
- c. Voogt&van Veenen (Kapcsolattartó: Anne van Veenen: annevanveenen@hetnet.nl)
- d. Leidraad (Kapcsolattartó: Leida Schuringa: schur155@planet.nl **Landelijk Centrum**)

Az **Opbouwwerk LCO** számos országos lakossági hálózat tagja és együttműködő partnere, de helyi önkormányzatokkal, szakértőkkel (egyetemek, felsőoktatás) és szakértői közvetítő szervezetekkel is együtt dolgozik. A tanulás és képzés területén az oktatás formális szektorával nem rendelkezik szoros kapcsolatokkal, hiszen ezt a szektort a holland oktatási minisztérium támogatja. Az LCO tevékenységeit a Közegészségügyi, Jóléti és Sportminisztérium támogatása, más kormányzati intézmények projektfinanszírozása, nemzet(köz)i támogatások, és a szervezet saját bevétele teszi lehetővé.

Az LCO elérhetőségei:

Fred Stafleu: Kincstárnok, CEBSD fred.stafleu@planet.nl

Dick Bussing: d.c.bussing@freeler.nl Dick Bussing (d.c.bussing@freeler.nl) éveken át dolgozott itt a közösségfejlesztő szakemberek tanácsadójaként/konzulenseként/képzőjeként/kurzus koordinátoraként a közösségfejlesztés és az „életképesség” területén.

Joop Hofman (joophofman@home.nl) sokáig közösségi munkaként dolgozott, támogatta, segítette a civil kezdeményezéseket. 1996 óta csoportmódszereket és interaktív részvételi folyamatokat fejleszt. Jelenleg képzőként dolgozik, különösen az „utca szintjén végzett munkában” van otthon.

A holland partner listát állított össze azokról a tematikus programokról és projektekről, amelyek magukban hordozzák az európai szakemberek inspirálásának lehetőségét a közösségfejlesztő tanulás és képzés, valamint és a hálózatépítés és csereprogramok területén.

Home Street Home (≈ „Utca, édes utca”)

Az utca átadása a fiataloknak. A programot a prevenció és orvoslás integrális megközelítése jellemzi, amely a gyerekekre és a fiatalokra összpontosít. A cél a játszóterek, közösségi terek, utcák lakhatóbbá tétele egy tiszta, kellemes és biztonságos klíma kialakításával a hét minden napján. Egy HSH-team különböző tevékenységeket szervez (sport, játékok, bulik, játékkölcsönzés, stb.), és kapcsolatot tart fenn a szomszédság lakóival, intézményivel a társadalmi kohézió és részvétel elősegítése érdekében. A team tagjait (szakértő HSH-vezetőket, szociális munkásokat és önkénteseket) speciális kurzusokon képezik, készségfejlesztést, módszertani ismereteket és állandó személyes konzultációt biztosítva számukra. Kapcsolattartó: Ton Huiskens: huiskens@thuisopstraat.nl

„Opzoomeren” kampányok

Csatlakozz az „Opzoomeren-hez”!. Hogyan ösztönözzük a képzelőerőt és kreativitást utcáról utcára?

Az „Opzoomeren” az önszervezés, társadalmi kohézió és társadalmi bevonás megvalósításának módja a szomszédságban vagy az utcán.

Az „Opzoomeren” kifejezés („szomszédságod fejlesztése”) az Opzoomerstraat-ra utal, amely egy utca Rotterdam/Delfshaven sokszínű, multikulturális kerületének Nieuwe Westen szomszédságában. A szomszédság lakói 1989-ben cselekedni kezdtek, mert beleuntak a városi hatóságra való várakozásba: elhatározták, hogy a sarkukra állnak, és maguk foglalkoznak az utcájukban tapasztalható problémákkal. Az utcát elkezdték takarítani, növényzetet telepítettek a járdákra és további utcai lámpatesteket állítottak fel. A közös munka során a lakók jobban megismerték egymást, ami hamarosan nagymértékben javította az utcában élők életkörülményeit és az ott tapasztalható társadalmi klímát. Az akciónak volt még egy fontos hatása: a Rotterdam-i Városi Hatóságon dolgozó szakemberek nagyon lelkesen viszonyultak a helyi lakosokhoz, akik nem csak panaszkodtak, hanem maguk is munkához láttak. A városi szemétszállító vállalat és a park- és kertfenntartó vállalat egyszerre már nem feledkezett meg az utca létezéséről, sőt segített és tanácsot adott a lakóknak! A tanulmányi, képzési programokat számos (módszertani) elképzelés határozza meg. Ezeket három fő aspektusra lehet redukálni: a társadalmi környezetre való összpontosítás, inspiráció biztosítása, és a folyamat-alapú megközelítés. A közösségfejlesztő szakemberek, helyi lakossági vezetők és más szakemberek cselekvés általi képzésben, kurzusokban részesülnek.

Kapcsolattartó: Johan Janssens: jc.janssens@gw.rotterdam.nl

Közösségek építése belülről kifelé

A szomszédság fenntartható módon, sikeresen való fejlesztése, a helyi lakosok kvalitásainak, kapacitásainak felhasználásával. A „tőke”, vagy erőforrás alapú közösségfejlesztő megközelítés (Asset Based Community Development-approach - ABCD) három alapelvre épül:

- a. A problémák helyett összpontosítsunk a kapacitásokra (a pohár félig tele van)!
- b. Szükség van egy szervezetre, amely az embereket támogatja
- c. A közösségfejlesztő szakembereknek nyitottnak kell lenniük, és felelősségérzetet kell ébreszteniük a helyi lakosokban.

A tanulás és képzés a közösségfejlesztés folyamatának része a szomszédságban, és az aktuális kérdésekre összpontosít.

Kapcsolattartó: Johan Bodd johanbodd@planet.nl

Anyasági Központ és Apasági Központ

Az anyasági központokban az anyák felelősek mindenért, ami történik: a szervezésért, menedzsmentért és a napi tevékenységekért. A központ lehetővé teszi a nők számára a gyermekfelügyelet, önfenntartás és részvétel feladatainak kombinálását. A központ találkozóhelyként funkcionál, ahol segítséget lehet kapni és adni. Nem a problémákból indulnak ki, hanem a nők lehetőségeiből és kvalitásaiból. Ez az úgynevezett multikulturális társadalom találkozóhelye, amely a nők, gyerekek

és partnerek számára egyfajta „második otthonná” válhat. A tanulás és képzés fontos feltétele annak, hogy jobban érezzük magunkat, többféle jártassággal rendelkezünk (pl. számítógépes ismeretek), és jobban részt vegyünk a történelemben.
Kapcsolattartó: Anita Schwab: info@vadercentrum.nl

Sesam Akadémia

Ebben a projektben nyugdíjas üzletemberek dolgoznak együtt a helyi lakosokkal társadalmi projekteken az adott szomszédságban. Az üzletemberek felhasználják tudásukat, tapasztalataikat és kapcsolati hálójukat az állampolgárok támogatása érdekében. Megtanítják őket a projektszervezésre, a pályázásra, a politikusokkal, üzleti vezetőkkel, stb. való kapcsolattartásra. A projekt időtartama alatt az üzletemberek a szomszédság lakóinak segítőtársaiként funkcionálnak. Apeldoorn városában például szómáliai bevándorlókat segítettek saját vállalkozásuk kialakításában, valamint egy afrikainak segítettek egy önkéntes autószerelő üzem kialakításában is.

Kapcsolattartó: info@sesamacademie.nl

Szomszédsági Akadémia

Példák: Beilen városában (vidéki terület), valamint Brabant és Overijssel provinciákban. A szomszédsági akadémia a 24 órás tanulmányi programok szervezési módja. Azt jelenti, hogy a vidéki szomszédságokban élő emberek maguk határozzák meg tanulmányi szükségleteiket – és ezek bármilyen típusú kérdések vagy szükségletek lehetnek!

A helyi iskolákkal, a helyi közösségfejlesztő szervezettel és a helyi önkormányzattal együttműködve minden kérdést egy „odailló” képzési programmal válaszolnak meg, általában négy héten belül, bizonyos esetekben pedig sokkal gyorsabban (24 órán belül!).

A képessé tételt tükrözi, hogy a szomszédsági akadémián az első lépés mindig a helyi tanárok felkutatása. Tehát például a számítógépes órák megtartására a helyi csodagyereket kérik fel, az autószerelésre a garázsban dolgozó szomszédot, a biztonsági programokkal kapcsolatban a helyi rendőrt kérdezik meg, míg a kötés oktatásához egy török nőt kérnek fel, a kertfenntartáshoz pedig azokat a nyugdíjasokat az utca végén, akiknek olyan szép virágok vannak a kertjükben.

Kapcsolattartó: Ben Dubbeldam: geefme@devijf.nl

Kapcsolattartó: Albertje Nienhuis: a.nienhuis-naber@welzijnmd.nl

„A szomszédság telepesei”

Módszer, melynek segítségével a szomszédság lakói hosszú távú szomszédsági jövőképet alakíthatnak ki. Az ötletet a „Catan telepesei” nevű, világszerte népszerű társasjáték adta.

A résztvevők megtanulják értékelni a legfontosabb ügyeket a szomszédságban, valamint elfogadni azt, hogy a szomszédságban több társadalmi csoportnak is van saját véleménye, illetve szükségletei. Ebben az esetben (Rivierenwijk szomszédsága Deventer városában) 49 különböző társadalmi közösség élt, akik először kialakították saját terveiket, majd a párbeszéd, tárgyalás segítségével jutottak el egy hosszú távú szomszédsági jövőkép kialakításához. Ebben a periódusban az emberek újból felismerték értékeiket, erősségeiket, gyengeségeiket, és a szomszédságban zajló társadalomfejlesztési folyamatot.

Sőt, időközben megismerték szomszédságuk történetét, történetmondó esteket szerveztek, és szomszédsági múzeumot/kávézót alakítottak ki..

Kapcsolattartó: Ap van Straaten/Joop Hofman a.straaten@rastergroep.nl

Charrette módszer

Nagycsoportos tervezési módszer, melynek segítségével az állampolgárok első lépésben megfogalmazzák, milyen környezetben szeretnének élni utcájukban, szomszédságukban. Ezt kisebb megbeszélések szervezésével és egy „hangulat-tábla” kialakításával teszik, ahogyan a dizájnerek is. Ezt követően pedig a kiválasztott csoportok szó szerint lerajzolják utcáikat, házaikat.

Az állampolgári tervezési folyamat felénél építészekkel konzultálnak, akik segítenek elképzeléseik finomra hangolásában. A folyamat végére újból kialakítják utcájukat fizikai és társadalmi értelemben egyaránt, és gyakran új szabályokat állítanak fel az utcában, vagy háztömbben való közös élethez. Az olyan városokban, mint Zwolle, Enschede, Woerden vagy Reeuwijk tényleg megépítették (megépítik) azt a szomszédságot (a házakat, utcákat), amelyet az állampolgárok terveztek.
Kapcsolattartó: Joop Hofman joophofman@home.nl

Norvégia

A **Stiftelsen Idébanken, The Ideas Bank (Ötletbank)** 1991-ben jött létre és nagy múlttal rendelkezik az Agenda 21 alatt folytatott kampányban. Fő célja a közösségfejlesztés, környezetvédelem és fenntartható fejlődés jó gyakorlatának bemutatása, valamint kreatív dialógusok ösztönzése a helyi jövőképekről, ezáltal befolyásolva a nemzeti irányelveket és gerjesztve társadalmi vitát. A növekvő társadalmi elismertség és a kormányzati támogatások eredményeképpen az Ideas Bank-nek lehetősége nyílt egy elektronikus adatbázis kialakítására, amely az ökológiai és társadalmi innovációkat veszi számba, és amely 1999 óta megtalálható az Interneten (ld. www.idebanken.no). Az Ideas Bank-nek van egy „Jövőkép központja” is Oslo-ban, nyilvános könyvtárral, a társadalmi innovációkról és a helyi Agenda 21-ről szóló kiállítással, videókkal és diavetítésekkel, és csoportos találkozóhelyekkel. A szervezet különböző módokon támogatja a közösségi csoportok, helyi önkormányzatok közösségfejlesztő folyamatait (pl. jövőműhelyek, SWOT-elemzések, ötletrohamok, kurzusok és általános konzultáció biztosítása). A Rio-i ENSZ tanácskozás kihívásaival kapcsolatban végzett sokéves munka folytatásaként mostanában ők is „A fenntartható fejlődés tanításának és tanulásának ENSZ-évtizedét” szervezik Norvégiában, és más szervezetekkel együtt az északi országokban. Munkájuknak ez a része különösen fontos a szeminárium témája szempontjából.

Az Ideas Bank **elérhetőségei:**

Kirsten Paaby Stiftelsen Idébanken: Akersgate 34, 0180 Oslo, Norway. Tel. +47 23 310960 Fax: +47 23 310979. Mobil: +47 90 974788. e-mail: kirsten@idebanken.no

Az álmok és remény háza (Dream and Hope House), Oslo Város Tanácsa. Mohamed Sheik egy ilyen házban dolgozik Oslo-ban. „Szociális munkás vagyok, fiatal bevándorlókkal dolgozunk együtt támogatási kezdeményezéseken, a fiatalok elképzelésein, és szerepmockokat is keresünk a fiatal bevándorlók számára. Hálózati képzéseket és ifjúsági vezető képzéseket szervezünk. „Másfelől” pedig együttműködünk a helyi és a központi kormányzattal a fiatal bevándorlókkal való dialógus kiépítésében. A projektet a helyi és a központi kormányzat finanszírozza.”
A Dream and Hope House **elérhetőségei:**

Mohamed Sheik

Tel.: 004792408502

E-mail: sheik_moha@yahoo.no

Lengyelország

„Helyi tevékenységeket támogató központok” Egyesülete (CAL)

A CAL Egyesület egy a közösségfejlesztést támogató lengyel nem-kormányzati szervezet. Megalapítása (2000) óta a CAL-nak 160 intézményt sikerült bevonnia a Lengyelország egészére kiterjedő hálózatba.

A CAL legfontosabb céljai:

- a helyi fejlődés elősegítése alulról építkező kezdeményezésekkel
- a helyi közösségekért tenni kívánó intézmények, szervezetek, emberek tevékenységeinek támogatása
- a kultúra, oktatás, szociális segítség és önkormányzás területein dolgozók támogatása.

Célkitűzéseiket képzések, lengyelországi és külföldi tanulmányutak szervezésével, a helyi kezdeményezések támogatásával és kiadványok szerkesztésével valósítják meg. Az egyesület nem hoz létre új struktúrákat, hanem a helyi intézmények, önkormányzatok és civil szervezetek már meglévő partnerségeire, viszonyaira épít.

A CAL Egyesület főbb programjai:

LOCAL ACTIVITY CENTRES – CAL (HELYI TEVÉKENYSÉGI KÖZPONTOK)

Ez a program a közintézmények működésének egy új modelljét népszerűsíti a helyi közösségekben. Lehetővé teszi egyfajta diagnózis felállítását a helyi közösségekről a legfontosabb (társadalmi, gazdasági, ökológiai és kulturális) szükségletek és problémák tekintetében. Az elképzelésben az az újdonság, hogy a CAL nem csupán egy csoportra összpontosít, nem csupán életük egyetlen szférájára, hanem a közösség egészével próbál foglalkozni. A CAL képzésein mintegy 160 művelődési központ, jóléti központ, és iskola vett részt. A CAL maga a módszer. A módszer megvalósítása segített a közintézményekben és szervezetben rejtőző potenciál felismerésében.

THE SCHOOL OF SOCIAL ANIMATORS (SZOCIÁLIS ANIMÁTOROK ISKOLÁJA)

A program célja a közösségekben kezdeményező, vezető, vagy közösségszervező szerepet betöltő emberek képzése. Az új szakmának szánt társadalmi animáció azt jelenti, hogy integráljuk a különböző képességeket (a szociális segítőmunkását, a kulturális animátorét, a közösségfejlesztőt, a társadalmi változás moderátorát, a vezetőt, a menedzserét, a vállalkozót, a különböző projektek lebonyolítóját, a tanárokat). A CAL által irányított iskola a Lengyelország minden részéről érkező társadalmi animátorokat segíti ezen jártasságok, attitűdök elsajátításában, kialakításában.

CSELEKVŐ KÖZÖSSÉGEK

2005-ben a CAL Egyesület a helyi programok kezdeményezése, megvalósítása terén kiemelkedő lengyel civil szervezeteket és hálózatokat invitált a témában folytatott tapasztalatcserére.

A Cselekvő Közösségek program közvetlen céljai:

- Szervezett együttműködés kialakítása a lokalitásban működő civil szervezetek számára partnerségi megegyezések kialakításával – A Cselekvő Közösségek Fóruma, amely számos országos szervezetet magában foglal.
- Weboldal biztosítása, amely amolyan kalauzként segíti a helyi társadalmi akciókat szervező embereket, szervezeteket
- Közösségi párbeszéd szervezése arról, hogyan kezdhetőek el hatékonyan a helyi tevékenységek (első lépésben egy 10 tematikus vitából álló vitasorozat segítségével)
- Jelentés készítése a helyi közösségekről, amely tartalmazza a harmadik szektor eddigi legfontosabb tapasztalatait, és a témában folytatott tudományos kutatás válogatott eredményeit.
- A helyi tevékenységek és társadalmi vállalkozások népszerűsítése az Aktív Közösségek Hete keretei közt, amely mintegy 150-250 közösséget, lokalitást mozgat meg szerte az országban.

A CAL elérhetőségei:

Paweł Jordan

Ul. Szpitalna 5/5

00-031 Warsaw, Poland

www.cal.ngo.pl

e-mail: pawelj@boris.org.pl

cal@cal.ngo.pl

Tel./fax: + 48 22 828 91 28 ext. 162

Románia

Asociatie Romana de Dezvoltare Comunitara, Romániai közösségfejlesztők Egyesülete (Romanian Association for Community Development, RACD). Az RACD a civil társadalom megerősítéséhez kíván hozzájárulni szegényekkel és hátrányos helyzetű közösségekkel végzett munkájával, hogy képesek legyenek saját erejükre, elhatározásukra, önállóságukra és megnövekedett kollektív jólétükre támaszkodni. Az RACD számos, egymást kiegészítő megközelítést alkalmaz:

- közösségi facilitáció, segítség: közösségi csoportok, szervezetek kialakulásának elősegítése

- a helyszínen biztosított képzés és konzultáció a részvételen alapuló stratégiai tervezés és projektfejlesztés területén
- kisebb támogatások: kisebb kapacitásépítést segítő támogatások közösségi projektek részére
- fórum színház
- hálózati munka

Az RACD elérhetőségei:

Ionel Dobre:dobrei@w-design.ro

Magda Tancau magda.tancau@ardc.ro

ASOCIATIA ROMANA DE DEZVOLTARE COMUNITARA Aurora 9B, ap1, sector 1,
Bucuresti

Tel.: 021-3120989

Fax: 021-3120990

www.ardc.ro

A CREST Erőforrás Központot, amely ma már független szervezet, 1998-ban jött létre a Hygeia Alapítvány programjaként, hogy szerepet vállaljon az állami intézmények, gazdasági szereplők és nem-kormányzati szervezetek informálásában, szükségleteik megfogalmazásában, a demokrácia alapelvei alapján. Főbb célkitűzések:

- Tevékenységek, projektek és programok promóciója, szervezése, megvalósítása a román társadalom fenntartható fejlődése érdekében.
- A civil szervezetek stratégiai fejlesztése információs szolgáltatások, konzultáció, képzés és technikai segítség biztosításával.
- A közhivatalok, állami szervek kapacitásának építése a közösségi problémák megoldása érdekében (információs szolgáltatások, konzultáció, képzés és technikai segítség biztosításával).
- A for-profit szektor fejlesztése információs szolgáltatások, konzultáció, képzés és technikai segítség biztosításával.
- A foglalkoztatás ösztönzése segítő szolgáltatásokkal: szakértői tanácsadás és információ, képzési, ismeret-frissítő és formális kurzusok/tevékenységek, karriertanácsadás, a munkaerő közvetítése a belső piacon, képesítést és újraképesítést adó tanfolyamok, szolgáltatások.

A CREST elérhetőségei:

Iulia Dezso, 440019 Satu Mare, P-ta Libertatii N 14, +40261 706736/706737

office@crest.ro, dezsojulia@freemail.hu

POSZTGRADUÁLIS EGYETEMI KURZUS

Az aktuális román kontextusra koncentráló kurzust a közösségfejlesztő szakemberek képzéséhez tervezték. Alapja az elméleti megközelítés, különös tekintettel a közösség fogalmának megértésére olyan projektekben, amelyek számos helyi társadalmi szereplőt vonnak be, és fontos eredményekkel járnak a közösség egésze szempontjából.

A képzés számos fogalmat, munkaeszközt és megközelítést tár a résztvevők elé olyan különböző típusú projektek formájában, amelyek az adott közösségen belüli változást szorgalmazzák gazdasági, oktatási, környezeti, társadalmi és kulturális tekintetben. A hat hónapos képzési időszak alatt a résztvevők a következőkkel ismerkednek meg:

- A közösségfejlesztés alapvető fogalmai és módszerei, szakmai értékek, etika, olyan gyakorlati ismeretek, amelyre a gyakorló közösségfejlesztőnek szüksége lehet a közösség tagjainak és vezetőinek képessé tételének során.
- Módszerek, megközelítések és jó gyakorlat a helyi szervezetek felállításához, mobilizálásához a közösségi változások elérése érdekében.
- A romániai közösségfejlesztés gyakorlati alkalmazásai: módszerek, procedúrák és a szervezetekkel, intézményekkel és

érdekcsoportokkal, azok fenntartható fejlődése érdekében folytatott munka módszerei.

Fórum színház

Mint módszer, a fórum színház a tanulást ösztönzi, amelynek segítségével a résztvevők könnyebben kommunikálnak, új színben látják a dolgokat, és megszabadulnak a sztereotípiáktól. A fórum színház fokozza az egyenlőséget és lehetőséget ad egy új jövőkép kialakítására.

Az interaktív színház jó eszköz az elnyomásból fakadó problémák elemzésére, a megoldások megtalálására – pl. család, iskola, helyi közösség, munkahely, a társadalmi „diszfunkciókkal” kapcsolatos problémák (munkanélküliség, családon belüli erőszak, rasszizmus, szegénység, hajléktalanság, stb.). A fórum színház módszere segíti a közösségi aktivistákat jártasságaik, hatékonyságuk fejlesztésében:

- A csoportdinamika technikáinak facilitátorává teszi őket, amelyek segítségével elmélyíthetők a demokratikus csoportfolyamatok, a közösség-építés és a szolidaritás;
- Ösztönzi az önszerveződési modellek és stratégiák struktúrájáról, illetve a politikai önszerveződés változó természetéről folytatott gondolkodást és eszmecserét.
- Lehetővé teszi a számukra, hogy egy biztonságos térben dolgozzanak együtt másokkal, hogy együtt foglalkozhassanak az őket érintő hatalmi kérdésekkel, elnyomással.
- Olyan munkakeretet biztosít, amely lehetővé teszi a résztvevők számára, hogy a kapott tudást intenzív fórumszínházas műhelymunkák során alkalmazzák, fejlesszék.

A projektben 5 európai partner vesz részt: Málta, Olaszország, Lengyelország, Bulgária és Románia.

Közösségfejlesztő nyári egyetem

A „Dialógus a közösségfejlesztésről: párbeszéd és gyakorlat Kelet-Közép Európában” elnevezésű projekt hidat kíván építeni a közösségfejlesztés elmélete és gyakorlata között Kelet-Közép Európában. A projekt a bolgár és román közösségfejlesztő szervezeteket fogja segíteni munkájuk konceptualizálásában és dokumentációjában, képzést szervez számukra a kutatás és jelentésírás témakörében, valamint lehetővé teszi a részvételüket a közösségfejlesztésről szervezett nyári egyetemen. A projekt egy közösségfejlesztési folyóirat megjelentetésével a gyakorló közösségfejlesztők és tudományos szakemberek közötti kommunikáció alapjait is lefekteti. Kutatási projektet szervez továbbá a közösségfejlesztés területén, és hálózatot épít a legfontosabb szereplők között a bolgár és román közösségfejlesztés területén képzések, nyári egyetemek, projektmegbeszélések és egy projektzáró konferencia formájában.

Teleház

A teleház olyan kényelmes, otthonos tér, amelyben speciális személyzet informálja és segíti a látogatót a saját mindennapi problémáival való szembenézésben. A látogatók specifikus problémáitól függően a teleházak a következő területeken nyújthatnak szolgáltatásokat: infrastruktúra, emberi erőforrások, gazdaság, turizmus, közösségfejlesztés, határon átívelő együttműködés, kultúra, civil társadalom és ökológia. A közösségfejlesztés főként arra az állampolgári attitűdre épül, amellyel saját problémáinkat megközelítjük, illetve arra, ahogy ezek az erőforrásmenedzsmenttel kapcsolatos döntéshozásban megjelennek. A gazdasági és társadalmi folyamatok a helyi kezdeményezések felállításával és gyakorlati megvalósításával állnak kapcsolatban. A teleház azáltal támogathatja ezt a folyamatot, hogy segíti az információáramlást és közvetíti a közösség tagjai és a különböző lehetőségek között.

RURALNET A RURALNET a közösségfejlesztési kérdésekkel foglalkozó romániai nem-kormányzati szervezetek hálózata, 24 taggal. A hálózat szakmai standardokat alakít ki, és elősegíti a közösségfejlesztéssel kapcsolatos problémák felvételét az országos szakmai jegyzékbe.

A RuralNet küldetése annak biztosítása, hogy a közösségfejlesztéssel foglalkozó román szervezetek szolgáltatásai minőségileg javuló tendenciát mutassanak, és jártasságaikat, erőforrásaikat hatékony módon használják fel.

A RuralNet stratégiai dimenziói

D1. Intézményfejlesztés

Célkitűzések:

1. A közösségfejlesztés gyakorlatának és eszközeinek dokumentációja
2. A RuralNet tagjainak képzése
3. A RuralNet konszolidációja/ a hálózat fenntarthatósága

D2. Kommunikáció és PR

Célkitűzések:

1. Kommunikációs terv kialakítása és megvalósítása a RuralNet-en belül
2. A RuralNet láthatóságának fokozása.

D3. A döntéshozási folyamatokban és a közösségi irányelvek kialakításában való részvétel

a romániai közösségfejlesztés tekintetében

Célkitűzések:

1. A törvényalkotási kezdeményezések követése, lobbyzás és pártfogás a közösségi irányelvek alakításában és a pénzügyi programokban való részvétel érdekében.
2. Tanulmányok, információs anyagok megjelenítése a közösségi döntésekről és irányelvekről
3. Egyesített irányító testület létrehozása

Centrul de Asistenta Rurala

Piata Istria nr. 6
300543 Timisoara, Románia

Tel: +4 0256 492 493, 221 470

+4 0356 401 185, 401 186

Fax: +4 0256 221 469

E-mail: cnovac@rural-center.org

Web: www.rural-center.org

Szlovákia

A **Centrum komunitneho rozvoja (Közösségfejlesztő Központ)** egy civil szervezet, amely a városi közösségeket támogatja a szükségleteik alapján történő fejlődésben, és helyi környezetük alakításában. A szervezet támogatja a közösségi részvételt és az önszervezést, a belső erőforrásokra és kapacitásokra támaszkodást, és megerősíti a kirekesztett roma közösségeket. A szervezet három szlovák városban tevékenykedik.

A Centrum komunitneho rozvoja **elérhetőségei:**

Leo Singer

Centrum komunitneho rozvoja

Hrobakova 5

851 02 Bratislava

t.c. 02/ 6381 5025, leo@ckr.sk

Spanyolország

A **Desenvolupament Comunitari (DC)** egy not-for-profit szervezet Katalóniában, Spanyolországban. A szervezet közösségfejlesztő projekteket szervez és vezényel le, valamint támogatást és képzést biztosít közösségi és szakmai szervezetek számára. Marta Domènech és Mercè Zegrí az Interkulturális Közösségi Közvetítő Szolgálat alkalmazottjai, amely egy, a Barcelonai Tanács által finanszírozott közszolgáltatás. „Felkérnek minket, hogy implicit vagy explicit konfliktusokba avatkozzunk be, amelyek főként a helyiek és bevándorlók együttéléséből fakadnak bizonyos szomszédságokban. A szolgálatot négy éve indítottuk, és főképpen üzlettulajdonosok között közvetítettünk, megpróbálva bevonni a külföldi

üzletembereket az üzleti szervezetekbe, és javítani a közöttük lévő kapcsolatokat. Más közvetítő feladatokat is elláttunk a közterület-foglalásokkal kapcsolatban.”

A Desenvolupament Comunitari **elérhetőségei:**

Carles Riera, crieria@aepdc.org Elena Rovira, erovira@aepdc.org
mdomenech@aepdc.org **Marta Domènech mzegri@aepdc.org, Mercè Zegrí** Via
Laietana 54, 4t 4a, 08003 Barcelona, Spain
Tel.: + 34 9 3268 0477, fax: + 34 9 3268 0139

Svédország

Svédországban öt különböző szervezet kínál közösségfejlesztő tanulási, illetve képzési lehetőségeket. Egyik szervezet sem kínál komplett képzési modult, de mindannyian szerveznek a közösségfejlesztés szempontjából releváns képzéseket.

Amennyire tudni lehet, a Cesam az egyetlen olyan civil szervezet Svédországban, amely más civil szervezeteknek és önkormányzatoknak szervez képzéseket. A CESAM (Centrum För Samhällsarbete och Mobilisering) egy alapítvány, amely a svéd állami, önkéntes és magánszférának nyújt támogatást a közösségfejlesztés területén. A szervezet kialakított egy országos adatbázist, és képzési segédanyagokat is kifejlesztett, főként a **közös tervezés és döntéshozás, hálózatépítés és párbeszéd** érdekében szervezett demokratikus gyűlések, találkozók szervezésének technikáiról.

A CESAM **elérhetőségei:**

Hans Andersson

CESAM Rudbecksgatan 28, 5tr70223 Örebro Sweden Tel.: + 46 19 17 0750,
fax: + 46 19 17 0753
e-mail: hans.andersson@cesam.se

2. Szociális munkát oktató iskolák

Svédországban jelen pillanatban 7 iskola kínál különböző típusú szociális munkás képzéseket, más-más szinteken és címszavak alatt.

Elérhetőség: Samarbetskommittén för socionomprogrammet. Att. Ulf Herlitz, Box 405 30 Göteborg.

3. A népfőiskolák

Svédországban 148 népfőiskola működik az ország legkülönbözőbb részein, a legkülönbözőbb kurzusokat kínálva. Némelyik ezek közül olyan kurzusokat is szervez, mint a „Eldsjöutbildning”, „Lokal mobilisering”, vagy a „Folkhögskola”, hosszabb-rövidebb tanfolyamokkal, amelyek a közösségfejlesztés elemeit is tartalmazzák.

A Folkbildningsrådet nyújt pénzügyi támogatást a tanulóköröknek és népfőiskoláknak Svédországban, ők nyújtják be a költségvetési tervezeteket és pénzügyi jelentéseket, követik és értékelik a közművelődési tevékenységeket, és fenntartják a Popular Education Net-et (Közművelődési Hálót) is (a kormány és a parlament megbízásából).

Kapcsolattartó: Ms. Britten Månsson-Wallin

P.O. Box 730

Stockholm SE- 101 34

Sweden

Tel: +46-8-412 48 05

Fax: +46-8-218 826

e-mail: fbr@folkbildning.se

www: www.folkbildning.se

<http://www.folkbildning.se/page/59/translationoversattningar.htm>

4. A tanulókör egyesületek

Svédországban kilenc tanulóköri szervezet szervez tanulóköröket a legkülönbözőbb témákban. Ezek a szervezetek maguktól vagy kérésre szerveznek tanulóköröket helyi csoportok számára a közösségfejlesztéssel kapcsolatos témakörökben. Ld.

www.studieforbunden.se

Studieförbundet Vuxenskolan (SV)

Az SV az egyik vezető nem-formális felnőttoktatási egyesület, területi szempontból pedig a legnagyobb ilyen szervezet Svédországban. Működésüket 19 kerületre és mintegy 230 helyi szervezetre osztják fel, amelyek függetlenül működnek, specifikus helyi szükségletek alapján. Országszerte mintegy 1000 teljes állású alkalmazottat foglalkoztatnak, helyi szervezeteikben pedig mintegy 25000 tanuló körüli vezető tevékenykedik. Az SV olyan területeket ölel fel, mint a kultúra, környezet, társadalmi kérdések, nemzetközi kooperáció és demokratikus fejlődés. Az SV tevékenységeit a svéd kormány, a megyei önkormányzatok, valamint a városi (helyi) önkormányzatok támogatják. A Sida (Swedish International Development Cooperation Agency – Svéd Iroda a Nemzetközi Fejlődésben Folytatott Együttműködésért) és más állami intézmények részben finanszírozzák az SV nemzetközi és országos projektjeit. A tagok között megtalálható a Svéd Gazdák Föderációja, a Centrum Párt, a Liberális Párt és Vidéki Művelődési Házak Országos Föderációja.

Kapcsolattartó: Mr. Raymond Svensson

P.B 1109

Stockholm SE-111 81

Sweden

Tel: +46-8 587 686 00

Fax: +46-8 587 686 01

e-mail: info@sv.se

www: www.sv.se

5. Magánkonzultánsok

Számos magánkonzultáns és vállalkozás kínál képzéseket a közösségfejlesztéssel kapcsolatos technikákról, főként köztisztviselők számára.

[Prof. habil. Dr Vilja Targamadzé, A fejlesztés és külkapcsolatok helyettes rektora, tanulmányozta a dán és svéd felnőttoktatási és népfőiskolai rendszert. E-mail: \[targvili@takas.it\]\(mailto:targvili@takas.it\) .](#)

Nagy-Britannia

A brit rendszer feltérképezésekor felhasználtunk egy erőforrás-listát, amely megtalálható a Mellékletben.

Áttekintés

A brit területen történő közösségfejlesztő tanulás és képzés feltérképezésekor az eredményeket aszerint osztottuk fel, hogy azok Nagy-Britannia melyik részéről érkeztek (Anglia, Skócia, Wales és Észak-Írország. Az áttekintés ezen felül tartalmazza a különböző megközelítések elemzését is. Ezt a feladatot személyes találkozásokkal és „asztali” kutatómunkával sikerült megvalósítanunk. A kutatómunka során áttekintettük a közösségfejlesztés mai irodalmát is, ami tovább mélyítette a közösségfejlesztő tanulás és képzés területén működő szervezetek áttekintésének folyamatát. Szándékunk az, hogy a jövőben a jelenlegi kutatómunkára építve megbizonyosodhassunk arról, hogy van-e elég érdeklődés, elkötelezettség egy hálózat kialakítására a tanulás és képzés területén az érintett országokban, ily módon kapcsolódva a CEBSD tanulási és képzési hálózatához.

A „közösségfejlesztő tanulásnak” számos definíciója van.

A skót intézmény a következőképpen határozza meg a közösségi tanulást, fejlesztést:

„A közösségi tanulás, fejlesztés (Community learning and development - CLD) tanulással és társadalomfejlesztő tevékenységgel járó munka, amelyet az emberekkel, csoportokkal saját közösségeikben végzünk, különböző formális és informális módszerek alkalmazásával. A legfontosabb meghatározó elem, hogy a programokat, tevékenységeket a közösségekkel és résztvevőkkel folytatott párbeszéd során alakítjuk ki. A közösségi tanulás, fejlesztés fő célja az egyének és

közösségek segítése életük valódi problémáinak megoldásában a közösségi cselekvés és a közösségi alapú tanulás segítségével”.

(„Közös munka és tanulás az erősebb közösségekért”, skót központi útmutatás a közösségi tanuláshoz és képzéshez, 2004)

Az ehhez kapcsolódó megközelítések meglehetősen vegyesek Nagy-Britanniában. Egyes megközelítések a helyi önkormányzatokhoz kapcsolódnak, mások a közösségfejlesztő szervezetekhez, megint mások a főiskolákhoz, egyetemekhez, és vannak olyanok is, akik nem skatulyázhatóak be ilyen könnyen. Ez a dokumentum megkísérli számba venni a közösségfejlesztő tanulás és képzés területén működő brit szervezeteket (persze nem mindet, és nem is túl nagy részletességgel). Nagy-Britanniában a fizetett alkalmazottak mintegy fele áll a helyi önkormányzatok és kormányzati szervezetek alkalmazásában, de sokan dolgoznak helyi közösségi szervezetekben, családi tanulmányi központokban, fejlesztési szervezeteknél, közösségi projekteknél vagy közösségi tanulmányi központokban.

Anglia

Adept

Az ADEPT egy 1990-ben alapított független non-profit vállalat és karitatív szervezet, a közösségfejlesztés specialistája és díjnyertes országos szervezete. Az ADEPT 2000-ben elnyerte a Brit Városi Újjáélesztési Díjat (British Urban Regeneration Award - BURRA) a legjobb gyakorlatért a kapacitásépítés terén és „a közösségi élethez való kivételes hozzájárulásáért”. 2001-ben a jó gyakorlatok terjesztéséért folytatott munkája részeként a miniszterelnök-helyettes irodája támogatta az ADEPT-et, és ezalatt számos gyakornok-egységet hoztak létre Anglia-szerte a városi újjáélesztés területén. Azóta a közösségi alapon végzett gyakornoki munkát partnerszervezeteikkel közösen fejlesztették tovább, hogy akkreditált képzést biztosíthassanak a közösségfejlesztő gyakornokoknak. A gyakornok-program képzést, akkreditációt, esetleg a regenerációs (újjáélesztési) szektoron belüli munkalehetőséget biztosít a résztvevők számára (akik mindannyian a célközösségek tagjai), egyaránt hasznára váruva a résztvevőknek és az önkéntes/közösségi szektorból kikerülő „vendéglátó” szervezetnek.

A gyakornokok gyakorlati tapasztalatokat szereznek egy valódi munkahelyi környezetben, amely közösségfejlesztői képzéseket kínál egy olyan szélesebb körű fejlesztési csomag részeként, amely a közösségekkel és közösségekért folytatott munkával kapcsolatos kérésekre összpontosít, beleértve a köz(össégi) biztonságot, regenerációt (újjáélesztést), valamint a lakás- és egészségügyet.

A gyakornokok a közösségi szektor és az ahhoz kapcsolódó infrastruktúra fejlődésének támogató „eszközei”. A helyi közösségek ismerik őket, hálózatokat alakítanak ki, és olyan szerepmoddellekként funkcionálnak, amelyek a közösség többi tagját a helyi történésekben való aktív részvételre ösztönzi.

A helyi közösség tagjainak folyamatos hozzájárulása, támogatása mellett az ADEPT kialakított egy közösségfejlesztő képzési programot, amelyet komplett programként vagy modulonként is lehet alkalmazni. A program összefoglaló neve „*A közösségi szervezetekkel végzett munka*” („*Working in Community Organisations*”): helyi közösségekben kínálják különböző képességű embereknek akkreditált formában vagy egy kisebb léptékű programok részeként. A program a köz(össégi) biztonságról, a közösségfejlesztők képzéséről, és a közösségi kutatómunkáról tartalmaz modulokat.

A kurzusok mindegyikének középpontjában a helyi emberek képessé tétele áll, hogy azok olyan jártasságokra tehessenek szert, amelyek segítségével jobban részt vehetnek közösségük életében.

Ezt a programot tapasztalt közösségfejlesztő munkások bonyolítják le praktikus és interaktív módon, segítve a helyi közösség tagjait a különböző mértékű és szintű részvételhez szükséges jártasságok, ismeretek megszerzésében.

A programot olyan közösségi munkások számára is meghirdetik, akik szerepet vállalnak a helyi közösségek támogatásában és/vagy a velük való munkában. Mindez segít nekik közösségük különböző perspektívából való értelmezésében, így abban is, hogy munkahelyi gyakorlatukat úgy alakítsák, hogy az valódi és jelentőségteljes részvételt, kötelezettségvállalást eredményezzen.

Community Development Foundation (CDF – Alapítvány a Közösségfejlesztésért)

A brit CDF az irányelvek és a gyakorlat mentén dolgozik, hiszen a közösségfejlesztés professzionális praxisa főként azt segíti elő, hogy az emberek helyi vagy más közös szinten együttműködjenek a hátrányok leküzdése és életkörülményeik javítása érdekében. A CDF elsősorban olyan helyi szervezeteken, hálózatokon keresztül működik, amelyek együttesen alkotják a közösségi szektort - az önkéntes és közösségi szektor java részét. A szervezet a közintézményekkel is együttműködik

(különösen az önkormányzatokkal és a helyi stratégiai partnerségekkel). Ebben a kontextusban a CDF előmozdítja és szervezi a közösségfejlesztő tanulást és képzést: európai szinten példa erre a CEBSD-el folytatott együttműködés, vagy az új tagállamokban szervezett külön képzések. A közösségfejlesztés képzői és szakemberei számára kialakítottak egy képzési programot, amely ötvözi az elméletet, a gyakorlatot és a projekttevékenységeket.

A CDF céljai:

1. Erősebb közösségek és közösségi szektor

A közösségfejlesztés és a közösségi kapacitásépítés alapelveinek beágyazása a kormányzati irányelvekbe annak demonstrálásával, hogy mindez miként válhat a közösségek és a társadalom hasznára.

2. Összetartó közösségek

Közösségi kohéziós irányelvek és gyakorlat kialakítása a közösségfejlesztés eszközeinek és értékeinek használata mellett, a közösségek diverzitás- és konfliktuskezelő képességeinek javítása érdekében.

3. Elkötelezett közösségek

Az egyének, közösségek segítése a helyi döntéshozásban való hatékony részvételben a jobb közszolgáltatások, a demokratikus folyamatok megerősítése és a fenntartható közösségek kialakítása érdekében.

Ezen célok elérése érdekében a CDF - Irányelveket fejleszt

Elemzéseket, ajánlásokat bocsát a döntéshozók rendelkezésére, a közösségi részvétel, képessé tétel és kohézió minőségének, mértékének fokozása érdekében.

Fejleszti a gyakorlatot

Oly módon fejleszt és erősíti a közösségfejlesztés gyakorlatát, hogy lehetővé tegye a helyi és regionális kötelezettségvállalást a közösségi programok és regionális tevékenységek szervezése terén.

Tudást ad át

Fejleszti a közösségfejlesztők kollektív identitását, erősségeit, támogatja más szakmái gyakorlóit, a további érintett feleket. Teszi ezt olyan elméleti és gyakorlati eszközök biztosításával, amelyek összhangban állnak a gyakorlat és az elmélet által támasztott mai igényekkel.

Honlap: <http://www.cdf.org.uk>

Community Development Exchange (CDX)

A CDX küldetése, hogy a közösségfejlesztés határozott és hatékony szószólója legyen.

A CDX éppen egy közösségfejlesztési erőforráscsomag kialakításán fáradozik, amely a közösségfejlesztéssel kapcsolatos témákban tartalmaz majd útmutatást, információkat. A sorozat első darabja: *Mi a közösségfejlesztés?*

2001-ben a CDX létrehozta a közösségfejlesztés stratégiai keretrendszerét, amely a hatékony és fenntartható közösségfejlesztéshez szükséges értékeket, struktúrákat és támogató munkát körvonalazza.

2004-ben a CDF-el partnerségben a CDX megvalósította a közösségfejlesztők kutatása elnevezésű projektjét, amely a nyolcvanas évek elejétől vizsgálja a közösségfejlesztőket Nagy-Britannia szerte.

Honlap: <http://www.cdx.org.uk/>

Federation for Community Development Learning (Föderáció a Közösségfejlesztő Tanulásért)

A szervezet a közösségfejlesztő tanulás helyi, regionális és országos szinten való fejlesztésével, népszerűsítésével, valamint minőségi képzések és képesítések biztosításával segíti elő a közösségek fejlődését.

A föderációt főként képzési szakemberek alkotják, így a szervezet nem ágyazódik be igazán a lokalitásokba.

A föderáció a közösségi munka helyi, regionális és országos szinten való fejlesztésével, népszerűsítésével, valamint megfelelő képzési, képesítésszerzési lehetőségek biztosításával támogatja a közösségek fejlődését.

Országos szinten is dolgoznak, hogy olyan új szakképzési programokat és képesítéseket alakítsanak ki a közösségi munka területén, amelyek elérhetőek és relevánsak a közösségi munkával kapcsolatos tevékenységekben résztvevők számára.

Institute for Community Development and Learning - Middlesex University (A Közösségfejlesztés és Tanulás Intézete, Middlesex Egyetem)

A Közösségfejlesztés és Tanulás Intézete azért jött létre, hogy kapcsolatot építsen az egyetem és a környék helyi, regionális közösségeivel. Együttműködik a helyi önkormányzatokkal, regionális testületekkel és a londoni önkéntes és közösségi szervezetekkel. Támogatja továbbá a diákok önkéntes munkáját és a helyi, regionális partnerségek kialakítását az egyetemmel.

Az intézetnek van egy tanácsadással és a cselekvő állampolgársággal foglalkozó osztálya (Mentoring and Active Citizenship Unit – MACU), amely konferenciákat, képzési műhelyeket, mesterképzéseket és különböző diplomás programokat szervez a „közösség mentorálása” területén. Konferenciákat és képzési műhelyeket szervez továbbá az állampolgári ismeretek terén iskoláknak és továbbképzési központoknak is.

Fontos megemlíteni a szomszédsági újjáélesztéssel és a közösségek vezetésével foglalkozó osztályt (Neighbourhood Renewal and Community Leadership Unit) is, amely konferenciákat, mesterképzéseket és különböző diplomás programokat szervez a közösségvezetés és a szomszédsági megújulás területén.

Elérhető képzések

Kurzus: A közösségi fejlesztőmunka megértése

1. szint: kötelező. NOCN Unit Code EE31QQ004

2. szint: szabadon választható. NOCN Unit Code EE32QQ005

Ez a képzési csomag az Országos Nyitott Főiskolai Hálózat (National Open College Network - NOCN) *A közösségi fejlesztőmunka megértése* c. képzés 1. és 2. szintjét egészíti ki; az első szintű NOCN képesítés megvalósításának előfeltétele.

A programot olyanoknak szánják, akik relatíve kezdőnek számítanak a közösségfejlesztés területén, vagy akik ugyan egy ideje már részt vesznek valamilyen közösségi vagy önkéntes szervezetben, de szeretnék a közösségfejlesztés tágabb világát is megismerni.

A képzés a közösségfejlesztés legfontosabb kérdéseibe nyújt bevezetést. A képzés a közösségfejlesztés legmélyebb értelmére világít rá (mit akarunk elérni), és végigveszi azokat az értékeket, alapelveket, amelyekre minden jó közösségfejlesztő gyakorlat épít.

Honlap: <http://www.mdx.ac.uk/partners/icdl.htm>

Az Institute for Learning (Intézet a Tanulásért): a közművelődés vizsgálata, támogatása, népszerűsítése

Az IfL legfontosabb célja, hogy országos és nemzetközi szinten is kiváló kutatási központként ismerjék el a tanulás és képzés területén, miközben továbbra is elkötelezetten próbál megfelelni a helyi környezet oktatási igényeinek.

Honlap: <http://www.hull.ac.uk/ifl/>

Northern College

Lehetőséget biztosítani az egyének és közösségek számára az átalakulásra, és kiváló bentlakásos és közösségi alapú képzésekkel elősegíteni a társadalmi változásokat.

A Northern College egy bentlakásos főiskola, melynek célja az olyan férfiak és nők oktatása, akik nem rendelkeznek hivatalos képesítéssel, és szeretnének visszatérni a tanulás világába. A Northern College elkötelezetten támogatja az esélyegyenlőséget, és olyan bentlakásos tanulási környezetet biztosít, amelyben a támogatás magas szintje lehetővé teszi a diákok számára, hogy a lehető legjobban használják ki idejüket és a rendelkezésre álló lehetőségeket.

A Northern College számos innovatív teljes idejű és részidős tanulmányi programot dolgozott ki, amelyek a legalapvetőbb írás és számtan ismeretektől biztosít akkreditált „ösvényeket” a felsőoktatásba.

Az iskola szoros kapcsolatot tart fenn az önkormányzatokkal, közösségi szervezetekkel, önkéntes szervezetekkel, szakszervezetekkel és magánvállalatokkal, így a közösségben és a munkahelyen szervezett oktatási tevékenységen keresztül képes hozzájárulni a társadalmi és gazdasági regenerációhoz.

Honlap: <http://www.northern.ac.uk>

Skócia

A Skót Közösségfejlesztési Központ (Scottish Community Development Centre), a közösségfejlesztés támogatására kijelölt skót nemzeti fejlesztési központ, egy innovatív partnerség a Community Development Foundation (CDF) (egy, a kormány által finanszírozott brit állami közösségfejlesztési testület) és a Glasgow-i Egyetem között.

Az SCDC a következő célokért dolgozik együtt a közösségekkel:

- a közösségi csoportok, szervezetek támogatása napirendjük megvalósításában
- a helyi cselekvés erősítése
- közösségi kapacitásépítés.

Tanulási Háló, Skócia (National Grid for Learning Scotland)

A „Tanulási Háló” egy skót állami kezdeményezés olyan projektek támogatására, finanszírozására, amelyek felhasználják az információs és kommunikációs technológiák előnyeit a közösségfejlesztés tanulásában, oktatásában.

A hálózatot a Skót Oktatási Hivatal (Scottish Executive Education Department - SEED) indította 1999 szeptemberében, majd 2006 áprilisában lezárta azt.

Az NGfL Scotland a következő munkaterületeket fedte le:

- Az információs és kommunikációs technológiák infrastruktúrájának fejlesztése a skót oktatásban és közösségfejlesztésben
- Munkaerőfejlesztési programok szervezése, és képzés biztosítása tanárok, oktatási szakemberek, könyvtárosok és közösségfejlesztők számára az információs és kommunikációs technológiák használatában
- Jó minőségű digitális erőforrások biztosítása a tanítók, a tanulók és a közösségfejlesztés számára, a skót kontextusnak megfelelően.

Az NGfL Scotland projektjei mindig lefedtek egyet vagy többet ezen munkaterületek közül, és a legtöbb ilyen projektet (bár nem mindet) a Learning and Teaching Scotland (Tanulás és Képzés, Skócia) vezényelte le. A projektek közül sok még ma is fut, annak ellenére, hogy a NGfL Scotland-et megszüntették.

Az NGfL Scotland által végzett munkát legjobban a Tanulási Háló munkájáról szóló időközi jelentések szemléltetik. Ezeket időről-időre megjelentették, miután az NGfL Scotland elkezdte bemutatni, hogy projektjei miként alakultak, változtak az évek során.

A legfrissebb jelentés a harmadik időközi jelentés a tanulási hálóról, amelyet 2004 májusában jelentetett meg a SEED.

Nagy-Britannia fennmaradó részének külön országos tanulási hálót alakítottak ki, amely 2006 áprilisában ugyancsak lehúzta a rolót, és a honlap is elérhetetlenné vált. Ennek ellenére, az angol tanulási háló által létrehozott erőforrások közül sokat átmentettek a Becta iskolák honlapjára, amelyet a British Educational Communications and Technology Agency (Becta ≈ kommunikáció és technológia a brit oktatásban) tart fenn.

Rebecca Morgan, aki a tanulást segítő szolgáltatásokért felelős Cambridgeshire-ben, megjegyezte, hogy a könyvtárosok és más információs szakemberek egyre inkább a

tanulás támogatóiként lépnek fel, személyes konzultációt vagy mentorálást biztosítva a tanulni akarók számára. „Az elektronikus tanulóval (e-learning) egyre több lett az átfedés, és elmosódtak a szerepek...”

Women Connect

Az információs és kommunikációs technológiák használatát a közösségfejlesztő tanulás és képzés innovatív gyakorlatának kialakításában a „Women Connect” elnevezésű közösségfejlesztő projektben is alkalmazták. Ez a projekt a tanulás és kapacitásépítés érték alapú megközelítését alkalmazta, egy olyan közösségfejlesztő modellt követve, amely a nőket támogatja a döntéshozókkal való párbeszéd kialakításában és abban, hogy még aktívabb tagjaivá válhassanak a különböző hálózatoknak, közösségeknek.

Honlap: <http://www.womenconnect.org.uk>

„Közös munka és tanulás az erősebb közösségekért” (Working and Learning Together to Build Stronger Communities)

A Learning Connections (Tanulmányi Kapcsolatok) két kulcsfontosságú szerepet tölt be a közösségi tanulás és fejlesztés (Community Learning and Development - CLD) területén. Ezek a következők:

Tanácsadás a minisztereknek a közösségi tanulóval és fejlesztéssel kapcsolatos minden témakörben, együttműködésben a Communities Scotland-el (Skóciai Közösségek), és rajtuk keresztül a skót kormányzattal is.

A CLD team támogatja a skót kormányzati intézkedések megvalósítását és a jó gyakorlat kialakítását a közösségi tanulás és fejlesztés területén, pl. egy CLD partnerségeket támogató programon keresztül, amely a „Közös munka és tanulás az erősebb közösségekért” projekt megvalósítását segíti elő - támogatja a közösségi tanulóval és fejlesztéssel kapcsolatos képzések fejlesztését, és népszerűsíti a skót akkreditációs és képesítési keretrendszer (Scottish Credit and Qualifications Framework - SCQF).

Wales

Community Development Cymru (Wales-i közösségfejlesztő szervezet)

A CDC egy Wales egész területére kiterjedő, tagsággal rendelkező független szervezet. Célja a szektorok közötti munka, a következők elérése érdekében:

- A közösségfejlesztés értékeinek, alapelveinek közös megértése.
- A közösségfejlesztés támogatása minden szinten, Wales minden részén.
- A közösségfejlesztők és a közösségfejlesztésben résztvevő további szereplők támogatásának fokozása.
- Aktív szerepvállalás a közösségfejlesztő gyakorlat standardjainak kialakításában.
- Közös álláspont kialakítása a közösségfejlesztésről folytatott kommunikációban a különböző szinteken (beleértve a wales-i nemzeti irányelveket is).

Munkahelyi tanulás

A North Wales Training (észak-walesi képzési szervezet) kb. 2000 tanulni vágyóval foglalkozik évente. Az alkalmazottaknak csak mintegy fele képzett tanár vagy szakember. A szervezet legnagyobb támogatói az ELWA és a Jobcentre Plus, ám ezek a támogatások nagymértékben függnek a munkahelyteremtés iránti elkötelezettségtől.

Nagy-Britanniában mintegy 70,000 ember dolgozik nagyjából 1000 munkahelyi tanulás-szervezőnek. A munkahelyi tanulás szervező intézményeket kormányzati szervezet támogatják az olyan programok szervezésében, mint a gyakornoki munka, a New Deal képzés, vagy a UFI/learn közvetlen kurzusok.

Észak-Írország

Közösségi Tanulás és fejlesztés (Community Learning and Development)

Az északír Community Work Education and Training Network (CWETN – közösségi munkát oktató és képző hálózat) az LLUK-val működik együtt annak érdekében, hogy a közösségi munkások, önkéntesek és mások egyre több országos standardokon alapuló képzésben vehessenek részt.

A tanulás, képzés és a közösségfejlesztés kapcsolatát jól szemléltetik az Ulster-i Népfőiskolán dolgozó részmunkaidős alkalmazottak.

A legfontosabb képzési szervezetek a közösségfejlesztés területén Nagy-Britanniában

[NIACE \(National Institute for Adult & Continuing Education – Országos Felnőtt- és Továbbképzési Intézet\)](#) – kulcsfontosságú brit felnőttoktatási szervezet, amely számos hasznos projektet, jelentést, támogatási projektet menedzsel. A honlapon megtalálhatók a NIACE szolgáltatásai és tevékenységei, beleértve az információs dokumentumokat, híreket is.

[PAULO](#) – A közösségi alapú tanulás és fejlesztés (beleértve az ifjúsági munkát, közösségi és felnőttoktatást) országos képzési szervezete.

[Community Learning Resource \(Közösségi Tanulási Erőforrások\)](#) - erőforrások, információ és tanácsadás a tanulás és képzés területén, jártasságfejlesztés, technikai útmutatás, vezetés és menedzsment ismeretek a közösségi és felnőttoktatás számára.

[Informális Oktatás – Az életből tanulni](#) – a javított, kibővített honlap tartalmazza a közösségi és felnőttoktatás, ifjúsági és közösségi munka, közösségfejlesztés elméleti és gyakorlati aspektusait, információkkal és irodalomjegyzékekkel támogatva. A kulcsszavak listája olyan területeket ölel fel, mint a kompetencia, párbeszéd, tanulás a közösségben, részvétel a tanulásban, szociálpedagógia, gyakran feltett kérdések, közlőny (aktuális statisztikák, jelentések a fiatalokról), animációs szekció, csoportmunka, egyesületi élet.

Európai hálózatok és projektek

European Association for the Education of Adults (Európai Felnőttoktatási Egyesület)

Az EAEA egy európai civil szervezet, amelynek mind a 118 tagja felnőttképzéssel foglalkozik (ők 41 országot képviselnek a szervezetben). Az EAEA legfontosabb feladatai:

- Az irányelvek alakítása az élethosszig tartó tanulás terén, európai szinten
- A gyakorlat fejlesztése projekkel, kiadványokkal és képzéssel
- Információk, szolgáltatások nyújtása a tagok számára
- Nemzetközi együttműködés

Az egyesületnek Brüsszelben, Budapesten, Madridban és Helsinkiben vannak irodái. (www.eaea.org) Kapcsolattartó: Johani Larjenko, Village Action Association of Finland:

Az Európai Felnőttoktatási Egyesülettel korán kialakított kapcsolat lehetővé tette, hogy megegyezést írjunk alá a kölcsönös információcsere és kiadványterjesztés területén.

Az együttműködés további lépései (pl. közös képzések, hálózatépítés, stb.) a szervezetek vezető testületeinek döntésétől függenek.

Elérhetőségek:

EAEA - Dr. Ellinor Haase

Rue de la Concorde, 60

B-1050 Bruxelles

Telephone: +32 2 513 52 05

Telefax: +32 2 513 57 34

E-mail: eaea-main@eaea.org or eaea-office@eaea.org

Former Sans Exclure: A Former Sans Exclure egy Grundtvig 4 hálózat, amelyet a Lille-i székhelyű European Social Action Network (ESAN –Társadalmi Cselekvés Európai Hálózata) vezet. A partnerek egyike az ECLORE elnevezésű francia közösségfejlesztő szervezet is, amely a CEBSD-el folytatott hálózati munka nagy részéért felelős.

ESAN Aisbl

17, rue de Londres - 1050 Bruxelles

Tel/Fax : +32 2 512 92 96 - Email :info@esan.org

www.esan.org

A „NILE” hálózat:

A NILE egy Grundtvig tematikus hálózat az interkulturális tanulás és oktatás területén, amely sok mindenben kapcsolódik a közösségfejlesztő tanulásban és képzésben szervezendő tematikus hálózathoz. A német Felnőttoktatási Egyesület által működtetett Nemzetközi Együttműködési Intézet közvetítésével együttműködést építettünk ki a NILE hálózattal. „A Felnőttoktatási Egyesület/Nemzetközi Együttműködési Intézet továbbá részt vesz egy képzési modul kialakításában is a vallási sokszínűség területén, és dolgozunk egy társadalmi cselekvés modulon is, amelynek alapja a közösségfejlesztő megközelítés lesz.”

Kapcsolattartó: Dr. Beate Schmidt-Behlau

Institute for International Cooperation of the German Adult Education Association

Obere Wilhelmstr. 32 D-53225 Bonn

Phone: ++49/ 228/ 975 69-0 /97569-36 (direct)

Fax: ++49/ 228/ 975 69-55 /97569-41 (direct)

Mail: Schmidt-Behlau@iiz-dvv.de www.iiz-dvv.de

CABLE: Community Action Based Learning for Empowerment Grundtvig 2 Project („Közösségi tevékenység-alapú tanulás a képessé tételért” Grundtvig 2 projekt)

Célkitűzések 2005-2007-ben:

- Országosan és nemzetközileg felhasználható **képzési program** kialakítása.

- Olyan **európai kézikönyv kialakítása a tanulási erőforrásokról**, amely minden európai országban felhasználható a közösségi munkások képzésére.
- **A helyi közösségi munkások oktatási hatékonyságának növelése**, hogy az informális felnőttképzési szolgáltatások felhasználása a közösségfejlesztésben fokozódjon, bővüljön.
- **Közvetlenebb lehetőségek biztosítása a kirekesztettek csoportjai számára**, akikhez a hagyományos felnőttoktatási kezdeményezések általában nem jutnak el.
- **A közösségi alapú tanulás akkreditációs lehetőségeinek vizsgálata**, a brit partnerszervezet tapasztalatait felhasználva.
- **Jól hozzáférhető honlap** kialakítása azok számára, akik érdeklődnek a közösségi cselekvésre épülő közösségi alapú tanulási lehetőségek iránt.
- Fokozni a társadalmi szervezetek, egyházak és hitközösségek megértését annak érdekében, hogy **országos és európai szinten megerősíthessük a helyi alapú fejlesztőmunka oktatási profilját és hasznosságát.**

A Grundtvig 2 projekt célkitűzései a közösségfejlesztés képzésére összpontosítanak, ezért a javasolt tematikus hálózatnak fontos a velük való kapcsolattartás.
Kapcsolattartó: Tony Addy: Co-ordinator, tony.ecg@ecm.cz

6. rész Jövőbeli perspektívák

- 6.1 **Terjesztés hálózatokon keresztül:** a projekt terjesztési stratégiájának megvalósítása több szinten történik: helyi és országos szinten is minden, a projektben résztvevő országban. A partnerek a saját belátásuk szerint vesznek részt a terjesztésben. A koordinátor vállalta a felelősséget az európai hálózati munkáért. Az Európai Felnőttoktatási Egyesület (European Association for Adult Education) európai hálózati modellje különösen érdekes a CEBSD tagjai és lehetséges tagjai számára. Az 5. részben bemutatott szervezetek, egyesületek jelentik a legfőbb célcsoportot a projekt eredményeinek terjesztéséhez a projekt időtartama során. A következő fázisban a terjesztés és hálózatépítés iránti elkötelezettséget úgy erősítjük, hogy fokozzuk a helyi önkormányzatok és felnőttképzési intézmények részvételét.
- 6.2 **Terjesztés kiadványokban:** a weboldalon található állandó hírvírságok mellett célzott e-mailekben és telefonhívásokban fokoztuk az a projekt iránti érdeklődést. Számos alcsoport tartja a kapcsolatot és cserél információt email-en keresztül. Aktivizálódott egy, az eszmecsere folytatása iránt elkötelezett e-group is. Az egyik alcsoport vállalta, hogy Colin Ross javaslata alapján cikket ír a projektről az eredmények szélesebb körű terjesztése érdekében. Elkészült egy európai cikk vázlata, amelyhez az alcsoportot használjuk „szócsőként”. Azok a magánszemélyek és hálózatok, akik érdeklődnek a projekt eredményei iránt, kapnak egy másolatot a zárójelentésből is.
- 6.3 **További terjesztés (további támogatások függvénye):** A projekt során felvázoltuk az együttműködés egy további szintjét is: a szomszédos országok kommunikációs csoportjain keresztül. Támogatások híján mindez azonban meglehetősen problematikusnak bizonyult, különösen a nagyobb országokban (még akkor is, ha azok képviseltették magukat a partnerségben). A szomszédos országok együttműködése Skandináviában bizonyult legsikeresebbnek, ahol két találkozási szerveztek a saját maguk által megszerzett támogatásokból. Kelet-Közép Európában az ottani közösségfejlesztő hálózattal való kapcsolat nagy lökést adott a hálózati munkának, ám az együttműködés pénzügyi támogatások hiányában törékeny, hiszen nincs hol találkozni. Fontos továbbá, hogy a nagyobb tagállamok szélesebb körben képviseltessék magukat, tükrözve belső sokszínűségüket. Egyetértettünk abban, hogy a projektet követően hasznos lenne konferenciát tartani az eredmények terjesztése és olyan szereplők bevonása érdekében, akik az országos és európai hálózatok közvetítésével vettek részt a projektben. A konferencia megszervezése a további támogatások függvénye.
- 6.4 **Jövőbeli lehetőségek:** 2006 júniusában a partnerek Rómában találkoztak, hogy megtárgyalják a projekt követésének módját. A párbeszéd a következő témákban folyt:
- A közösségfejlesztés központi alapelveinek ismételt kialakítása.
 - Kiegészítések eszközlése a közösségfejlesztő tanulás és képzés témakörében Budapesten kialakított irányelvek előzetes összefoglalójához.
 - Annak feltérképezése, hogy a partner országokban kik vesznek részt a Grundtvig projektben.
 - Javaslatok a jövőre.

A jövőbeli lehetőségek terén a jelenlévők segítségével alakítottunk ki konszenzust (a listát ld. az A mellékletben):

- Elköteleztünk vagyunk a további együttműködés és kommunikáció iránt (a kultúrák sokszínűségén, más szervezeteken és a más projektekkel kialakított kapcsolatokon keresztül).
- Felelősséget vállalunk a tartalommal kapcsolatos folyamatos kapcsolattartásért és az elektronikus levelezőlista használatáért.
- Elköteleztünk vagyunk a hálózati munka és az eredmények terjesztése iránt minden szinten.

- Lépésről-lépésre kialakítunk egy cselekvési tervet, amely tisztázza az európai projekthez vagy hálózathoz szükséges munka mennyiségét és mibenlétét.
- 2-3 napos labormunkát szervezünk, ahol aktívan felhasználjuk a közösségfejlesztő tanulás és képzés módszertanát, és az irányelvtervezeteket összehasonlítjuk a különböző tapasztalatokkal. (A labormunkán képzési szakemberek, a terepen dolgozó közösségfejlesztők és a különböző haszonélvezők vesznek majd részt.)
- A labormunkán hasonló célkitűzésekkel rendelkező intézményi partnerek is részt vesznek és hozzájárulnak a tapasztalatok cseréjéhez, a tanulási és képzési folyamatok, pályázati lehetőségek megvitatásához.

6.5 Konklúziók

A tematikus szemináriumon kialakított irányelveken sokat kell még dolgoznunk a jövőben. A munka túlnyomó része országos szinteken történik, de lépéseket kell tennünk a munka kiterjesztésére azokban az országokban is, amelyek eddig nem képviseltették magukat a projektben. Nem meglepő módon a projekt olyan kérdéseket is felvetett, amelyek további tisztázásra várnak. „Néhány ezek közül a következők kapcsolatával foglalkozott:

- felnőttoktatás, fókuszban a cselekvő állampolgárisággal;
- az emberek tanulásának támogatása a közösségekben a közösségfejlesztés gyakorlatán keresztül, és
- további ismeretek szerzése a közösségfejlesztés területén, hogy jól képzett gyakorló közösségfejlesztőkké válhassunk.

A Grundtvig 4 project segítette a kapcsolatok vizsgálatában, de a különbségeket is meg kell fogalmazni.” (Ld. Colin Ross cikke a Learning Connections News, 2006. tavaszi 4-ik számában, www.communitiesscotland.gsi.gov.uk).

6.6 Követés

A projekt főképpen azokkal foglalkozott, akik a közösségek tagjainak tanulását a közösségfejlesztés módszereivel támogatják, ám a projekthez kapcsolódó szakemberek közül sokan a 6.5 pont alatt részletezett mindhárom terület iránt érdeklődnek. Mindez alátámasztja azt az elképzelést, hogy szükség van egy hálózatra a közösségfejlesztő tanulás és képzés területén, amely lehetővé teszi, hogy tovább dolgozhassunk ezeken a megközelítéseken, és képesek legyünk azonosítani a lehetséges átfedéseket, esetleges duplikációkat. A hálózati munka iránti igény mind a kormányzatok, mind pedig a civil szervezetek oldalán fennáll. Az a tény azonban, hogy a legtöbb tagállamban nem koordinálják a közösségfejlesztést nemzeti szinten, számos komoly problémát vet fel a megfelelő résztvevők kiválasztásában a hálózati munkához. Ehhez jön még a közösségi alapú kezdeményezések szórványos támogatása, és a képzést biztosító szervezetek nagy száma is. Az Európai Bizottság támogatása a közösségi alapú tanulás hálózatának kialakításában nagy segítség volna az együttműködés és tapasztalatcsere magasabb szintjének elérésében.

- 6.7 **Az első lépés tovább:** Első lépésként a CEBSD felvállalta a követési tervek koordinációját egy tematikus konferencia és labormunka keretei között, amely a további támogatások függvénye. Egy 17-25 szervezetből álló központi mag vállalja a felelősséget a hálózati munkáért, őket a feltérképezés közben és a terjesztésre érkezett válaszok feldolgozását követően azonosítjuk majd. Egy egyéves felvezető szakaszban toborozzuk a hálózat első tagjait, és feltérképezzük a pályázati lehetőségeket. A CEBSD prioritásként kezeli, hogy a témában 2007-ben konferenciát szervezzünk, amely a hálózat beindítására is lehetőséget nyújtana.